

MESTNA KNJIŽNICA LJUBLJANA

Polona Vozel

**DIGITALNE KOMPETENCE ZAPOSLENIH V SPLOŠNI KNJIŽNICI:
PRIMER MESTNE KNJIŽNICE LJUBLJANA**

Pisna naloga za bibliotekarski izpit

Ljubljana, 2024

Ključna dokumentacijska informacija

Ime in PRIIMEK: Polona VOZEL

Naslov pisne naloge: Digitalne kompetence zaposlenih v splošni knjižnici: primer Mestne knjižnice Ljubljana

Kraj: Ljubljana

Leto: 2024

Št. strani: 27

Št. slik: 25

Št. preglednic: 1

Št. prilog: 2

Št. strani prilog: 19

Št. referenc: 21

Strokovno usposabljanje za bibliotekarski izpit je potekalo v: Mestni knjižnici Ljubljana

Mentorici v času strokovnega usposabljanja: Helena Marolt, Nataša Grubar Praček

UDK: 027.3-051(497.4Ljubljana):37.011.2:004(043)

Ključne besede: splošna knjižnica, digitalne kompetence, knjižnični delavci, Mestna knjižnica Ljubljana

Izvleček: Digitalne kompetence knjižničarjev so ključne za uspešno delovanje vseh vrst knjižnic v sodobnem digitalnem okolju, katerega razvoju lahko sledimo le z izobraževanjem zaposlenih. V raziskavi smo analizirali, kako zaposleni v Mestni knjižnici Ljubljana ocenjujejo svoje digitalne kompetence in na katerih področjih le-teh bi si želeli pridobiti dodatna znanja. Ugotovili smo, da so zaposleni najvišje ocenili svoja znanja na področju Varnost ter Informacijska in podatkovna pismenost, najnižje pa na področju Ustvarjanje digitalnih vsebin. V raziskavi smo zaznali razlike v (samo)oceni kompetenc med starostnimi skupinami, pri čemer sta mlajši starostno opredeljeni skupini zaposlenih anketiranih pri določenih kompetencah višje ocenili svoja znanja. Zanimivo je, da so v splošnem najvišje svoje kompetence po področjih ocenili zaposleni v starostni skupini 36–45 let. Največ zaposlenih je izrazilo željo po znanjih s področja Ustvarjanje digitalnih vsebin, kar se ujema z njihovimi (samo)ocenami, saj se je na tem področju pokazal najvišji odstotek osnovne ravni znanja. Sklepamo, da bi bilo smiselno dodatno razvijati digitalne kompetence na področju Ustvarjanje digitalnih vsebin. Nadaljnje raziskave na tem področju so nujne za poglobitev razumevanja potreb in ravni znanja na področju digitalnih kompetenc zaposlenih v Mestni knjižnici Ljubljana.

KAZALO

1 UVOD	1
2 DIGITALNE KOMPETENCE	5
3 DIGITALNE KOMPETENCE IN SPLOŠNE KNJIŽNICE	6
3.1 PREGLED RAZISKAV	9
3.1.1 Pregled raziskav v slovenskem prostoru	11
5 RAZISKAVA	13
5.1 VZOREC	13
5.2 REZULTATI RAZISKAVE	16
5.3.1 Povzetek rezultatov glede na starostne skupine anketirancev	21
6 RAZPRAVA Z ZAKLJUČKI.....	22
7 NAVEDENI VIRI IN LITERATURA.....	25

KAZALO SLIK

Slika 1: Prikaz strukture vzorca po spolu	13
Slika 2: Prikaz starostne strukture vzorca v odstotkih.....	14
Slika 3: Prikaz strukture vzorca v odstotkih glede na delovno mesto.....	15
Slika 4: Prikaz odgovorov respondentov po odstotkih na področju Informacijska in podatkovna pismenost.....	16
Slika 5: Prikaz odgovorov respondentov po odstotkih na področju Komuniciranje in sodelovanje	17
Slika 6: Prikaz odgovorov respondentov po odstotkih na področju Ustvarjanje digitalnih vsebin.....	18
Slika 7: Prikaz odgovorov respondentov po odstotkih na področju Varnost	19
Slika 8: Prikaz odgovorov respondentov po odstotkih na področju Reševanje problemov.....	20
Slika 9: Prikaz odgovorov na vprašanje o željah po dodatnih izobraževanjih na področjih digitalnih kompetenc v odstotkih.....	21
Slika 10: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Brskanje, iskanje, filtriranje podatkov in informacij v digitalnem okolju.....	xxvi

Slika 11: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Vrednotenje podatkov, informacij, digitalnih vsebin in njihovih virov	xxvi
Slika 12: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Organiziranje in shranjevanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin za uporabo in obdelavo.....	xxvi
Slika 13: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Komunikacija z uporabo digitalnih tehnologij.....	xxvi
Slika 14: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Deljenje vsebin z uporabo digitalne tehnologije	xxvi
Slika 15: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Uporaba orodij in tehnologij pri sodelovanju	xxvi
Slika 16: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Spletni bonton.....	xxvi
Slika 17: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Upravljanje digitalne identitete, varovanje ugleda	xxvi
Slika 18: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Ustvarjanje in urejanje digitalnih vsebin	xxvi
Slika 19: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Spreminjanje in vključevanje novih vsebin v obstoječe	xxvi
Slika 20: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Avtorske pravice in licence na področju digitalnih vsebin.....	xxvi
Slika 21: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Varovanje naprav in digitalnih vsebin in razumevanje tveganj v digitalnem okolju.....	xxvi
Slika 22: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Vpliv digitalnih tehnologij na zdravje in socialno vključenost.....	xxvi
Slika 23: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Varovanje okolja.....	xxvi
Slika 24: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Reševanje tehničnih težav	xxvi
Slika 25: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Prepoznavanje možnosti za izboljšanje lastnih digitalnih kompetenc in digitalnih kompetenc drugih.....	xxvi

KAZALO PREGLEDNIC

Tabela 1: Področja digitalnih kompetenc po DigComp 2.2 s pripadajočimi kompetencami ... 12

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Anketni vprašalnik Digitalne kompetence zaposlenih v splošni knjižnici: primer Mestne knjižnice Ljubljana i

Priloga 2: Prikaz odgovorov respondentov po kompetencah glede na starostno skupino (v odstotkih) x

ZAHVALA

Iskrena hvala mentoricama Heleni in Nataši za vso podporo pri izdelavi te pisne naloge. Najlepše se zahvaljujem tudi vsem sodelavcem in sodelavkam Mestne knjižnice Ljubljana, s katerimi sem lahko prelela kakšno misel ali dve pri pisanju te naloge. In navsezadnje hvala vsem, ki so si vzeli čas in sodelovali v raziskavi.

1 UVOD

Digitalne kompetence knjižničnih delavcev¹ so ključne za uspešno delovanje vseh vrst knjižnic v sodobnem digitalnem okolju; knjižničarji² lahko z visokim nivojem znanja na področju digitalnih kompetenc pomembno prispevajo k razvoju sodobnih knjižničnih praks in izboljševanju storitev za uporabnike. Zaradi zagotavljanja kakovosti storitev in koraka s časom na področju sodobnih tehnologij³ v 21. stoletju, je pomembno identificirati znanja in spretnosti na področju digitalnih kompetenc, ki jih zaposleni v splošni knjižnici imajo in redno ugotavljati, kakšna je njihova potreba po izobraževanju na tem področju.

Digitalne kompetence so opredeljene kot ene izmed ključnih kompetenc vseživljenjskega učenja in ker splošne knjižnice opravljajo nalogo spodbujanja in omogočanja razvoja medijske, informacijske in digitalne pismenosti posameznikov ter družbe kot celote, je to vsekakor tema, ki je zanimiva za vsako splošno knjižnico in njene zaposlene. Tematika je zaradi hitrih sprememb in porajajoče se tehnologije še kako aktualna.

Na tej točki naj omenimo, da smo med pregledom virov, literature in raziskav zasledili tri pogosto uporabljene izraze v povezavi z digitalnim okoljem: digitalna pismenost, digitalne kompetence in digitalne veščine oziroma spretnosti. Pokazalo se je, da so izrazi medsebojno močno povezani in se pomensko lahko prekrivajo. Čeprav določeni pregledani dokumenti v tej nalogi ne omenjajo digitalnih kompetenc prav s to terminologijo, pa nastavljajo definicije digitalne pismenosti, katere del digitalne kompetence vsekakor so⁴. V tej nalogi nismo

¹ Izraze v pisni nalogi, zapisane v moški slovnični obliki, uporabljamo kot nevtralne za moški in ženski spol.

² Izraz knjižničar uporabljamo kot splošen izraz za delavca v knjižnici, razen pri sistematizaciji delovnih mest in razlagi, ki vključuje sistematizacijo delovnih mest.

³ Evropska komisija je v marcu 2021 predstavila dokument Digitalni kompas za digitalno desetletje EU, v katerem je načrtala vizijo za digitalno preobrazbo Evropske unije do leta 2030. Cilji te strategije so okrepiti zmožnosti Evrope na področju digitalnih tehnologij, izboljšati digitalne spretnosti prebivalcev in omogočiti digitalizacijo javnih storitev. Opredeljen je cilj do leta 2030 in sicer tehnološko izobražen kontinent, kjer so vsi prebivalci digitalno opolnomočeni (Evropska komisija, Generalni direktorat za komunikacijska omrežja, vsebine in tehnologijo, 2021).

⁴ Dr. Petra Javrh, ki se je na Andragoškem centru Slovenije ukvarjala z raziskovanjem pismenosti odraslih, digitalno pismenost definira kot temeljno zmožnost posameznika, da se znajde v digitalnem svetu. Digitalno pismenost opredeljuje kot širše področje, ki zajema digitalno kompetenco in vsaj še

natančneje opredeljevali odnosov med omenjenimi izrazi, saj to ni glavni namen te raziskave. Vendar smo v teoretičnem delu zajeli tudi relevantne dokumente s področja digitalne pismenosti in splošnih knjižnic, ker smo presodili, da so pomembni za opredelitev raziskovalnega področja.

V teoretičnem delu pisne naloge smo najprej opredelili pojem digitalnih kompetenc. Na podlagi pregleda virov in literature smo predstavili mednarodne, nacionalne in lokalne smernice ter dokumente s tega področja in ob tem zajeli digitalne kompetence zaposlenih v splošnih knjižnicah. Naredili smo pregled relevantnih raziskav in predstavili rezultate.

Raziskavo smo opravili v Mestni knjižnici Ljubljana. Mestna knjižnica Ljubljana je osrednja območna knjižnica za Osrednjeslovensko regijo. S strokovnim znanjem svojih zaposlenih ter z oblikovanjem novih tehničnih rešitev in storitev za ciljne skupine uporabnikov pomembno prispeva k razvoju slovenskih splošnih knjižnic. Združuje 35 knjižnic; 21 v Mestni občini Ljubljana in 14 v primestnih občinah. V sklopu Mestne knjižnice Ljubljana deluje tudi Učni center, ki pripravlja izobraževanja za slovenske in tuje knjižničarje ter drugo strokovno javnost in deluje kot kompetenčni center za stalno strokovno izobraževanje in usposabljanje knjižničarjev.

Med usposabljanjem v Mestni knjižnici Ljubljana sem se na dnevni ravni srečevala s pripravo digitalnih vsebin, s sodelovalno uporabo spletnih orodij, tehničnimi zagatami in z iskanjem tehničnih rešitev. Knjižničarji v splošni knjižnici dnevno pomagamo uporabnikom pri uporabi multifunkcijskih naprav in povezovanju na brezžično omrežje ter nudimo pomoč pri urejanju digitalnih vsebin za nadaljnjo obdelavo. Pogosto smo prva tehnična podpora uporabnikom pri uvedenih spremembah določenih storitev (npr. na področju elektronskih knjig). To me je vodilo k razmisleku o lastnih digitalnih kompetencah ter digitalnih kompetencah sodelavk in sodelavcev. Na podlagi tega razmisleka je nastala pričujoča raziskava. Prispevek te pisne naloge vidimo tudi v sklopu povabila na spletni strani Učnega centra k predlogom vsebin za izobraževanje.

Da bi prispevali k razvoju digitalnih kompetenc zaposlenih v Mestni knjižnici Ljubljana, smo želeli preveriti, kako zaposleni ocenjujejo svoje ravni delovanja na področju srečevanja z digitalnimi vsebinami in digitalnim okoljem. Identifikacija digitalne kompetentnosti zaposlenih namreč lahko koristi kot osnova za oblikovanje izobraževanj na tem področju. Na podlagi izobraževanj bodo zaposleni v Mestni knjižnici Ljubljana učinkovito delovali v digitalnem okolju in lahko ponudili kakovostne storitve uporabnikom. Glavna cilja raziskave sta bila ugotoviti raven delovanja na področjih digitalnih kompetenc zaposlenih v Mestni knjižnici Ljubljana in zaznati morebitne potrebe zaposlenih po dodatnem izobraževanju na tem področju. Dodatno smo želeli preveriti tudi morebiten vpliv starosti na (samo)oceno ravni digitalnih kompetenc. Ravni kompetentnosti smo ugotavljali na podlagi (samo)ocene zaposlenih po področjih digitalnih kompetenc.

Glede na relevantne raziskave smo osnovali naslednja raziskovalna vprašanja in v sklopu teh oblikovali hipoteze:

1. Na katerih področjih digitalnih kompetenc zaposleni ocenjujejo svojo raven delovanja v splošnem kot višjo in na katerih področjih v splošnem na nižjih ravneh?

Hipoteza 1: Zaposleni bodo najvišje ocenili svoje digitalne kompetence na področju Informacijska in podatkovna pismenost.

Hipoteza 2: Zaposleni bodo najnižje ocenili svoje digitalne kompetence na področju Ustvarjanje digitalnih vsebin.

2. Ali je mogoče zaznati kakšne pomembne razlike v samooceni digitalne kompetentnosti med zaposlenimi glede na starost zaposlenih?

Hipoteza 3: Mlajši zaposleni bodo v splošnem višje ocenili svoj nivo znanja in spretnosti digitalnih kompetenc, še posebej tam, kjer je zahtevano več tehničnega znanja.

3. Na katerem področju digitalnih kompetenc zaposleni zaznavajo večjo potrebo po izobraževanju?

Hipoteza 4: Zaposleni bodo v splošnem zaznali potrebo po izobraževanju na področjih, kjer bodo svojo raven delovanja ocenili najnižje.

Hipoteza 5: Višje bodo zaposleni ocenili svojo raven delovanja, manjša bo njihova potreba po izobraževanju na tem področju.

Hipoteza 6: Zaposleni bodo željo po izobraževanju na področju digitalnih kompetenc pri vprašanju, ki se na to nanaša, tudi izrazili.

V empiričnem delu raziskave smo uporabili kvantitativno metodo zbiranja podatkov s pomočjo anketnega vprašalnika (v Prilogi 1), osnovanega na podlagi Okvirja digitalnih kompetenc za državljane, DigComp 2.2 (2023). Pred izvedbo raziskave smo anketni vprašalnik testirali, s čimer smo želeli preveriti razumljivost vsebine vprašanj. Štiri sodelavke različnih starosti so testno izpolnile vprašalnik in podale svoje pripombe. Te smo tudi smiselno upoštevali pri končnem oblikovanju ankete.

Anketni vprašalnik je bil na voljo zaposlenim v Mestni knjižnici Ljubljana v časovnem okviru enega tedna v septembru 2024. Pripravljen je bil v spletni obliki s pomočjo spletnega orodja za ankete 1KA⁵, povezava nanj je bila dostopna na intranetu. Anketni vprašalnik je bil anonimen. Vzorčenje je bilo priložnostno. Zaradi boljše reprezentativnosti vzorca smo želeli zajeti čim večje število zaposlenih v Mestni knjižnici Ljubljana.

Anketni vprašalnik je zajemal devet vprašanj; šest vprašanj se je nanašalo na področja digitalnih kompetenc, opredeljenih po DigComp 2.2. (2023), tri so se nanašala na demografske podatke anketiranih zaposlenih. Vprašanja so bila zaprtega tipa. Pri določenih vprašanjih so imeli anketiranci možnost odgovoriti s svojim odgovorom pod drugo. Izpolnjevanje vprašalnika je trajalo približno 15 minut.

V uvodnem delu smo anketirance povabili k sodelovanju in jim predstavili tematiko ankete. V nadaljevanju smo jih prosili, naj ocenijo raven svojega delovanja pri vsaki kompetenci po področjih. Pri pripravi vprašanj in opredelitvi kompetenc smo uporabili definicije in primere iz okvirja DigComp 2.2 (2023), ki smo jim dodali tudi lastne primere. Po okvirju je opisanih osem ravni kompetentnosti, zaradi lažje obdelave pridobljenih odgovorov smo ravni poenostavili na štiri (osnovna, srednja, visoka in najvišja raven). Pri vsakem področju smo izbrali in podrobneje opisali od dve do pet kompetenc, skupaj 16. Večkrat smo namesto že opredeljenega izraza, uporabljenega v DigComp 2.2 (2023), uporabili opisno ime kompetence oziroma njenih delov. S tem smo želeli doseči boljše razumevanje vsebine kompetence med anketiranci.

⁵ 1KA (različica 24.06.14) (2023) [programska oprema]. Fakulteta za družbene vede. <https://www.1ka.si>

Petih kompetenc – Državlansko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij, Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin, Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti, Ugotavljanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov, Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije in Programiranje (DigComp 2.2., 2023) – v anketni vprašalnik nismo vključili, z zavedanjem, da bomo s tem izgubili določene informacije o končni oceni kompetentnosti respondentov po področjih in bodo rezultati raziskave težje primerljivi z rezultati podobnih raziskav. Razlog za izpustitev je bil praktične narave skrajšanja ankete, ob kateri sta na našo odločitev vplivala opis kompetenc in postavitev prioritete kompetenc, katere ravni smo želeli meriti med splošnimi knjižničarji.

Analizo rezultatov je bila opravljena s pomočjo primerjave rezultatov raziskave s pregledanimi podobnimi raziskavami. Za predstavitev rezultatov smo uporabili grafični in tekstovni prikaz.

2 DIGITALNE KOMPETENCE

Obstajajo raznolike definicije kompetenc (Šinko, 2021, str. 52). Za namen te pisne naloge smo izbrali definicijo, opredeljeno po Modelu ključnih kompetenc, ki so jo uporabili v Strokovnih priporočilih in standardih za splošne knjižnice (2019).

Izraz kompetenca po Modelu ključnih kompetenc (Model ključnih kompetenc, 2007, v Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice, 2019, str. 8) vključuje: »Znanja, veščine, spretnosti, lastnosti, sposobnosti, zmožnosti, ravnanja in vedenja ljudi v delovnem procesu, ki omogočajo posamezniku, da uspešno opravlja svoje delovne naloge. Povezane so z zahtevami dela in poslovnimi potrebami v določenem delovnem okolju.«

Digitalne kompetence so kot ključne kompetence za vseživljenjsko učenje prvič opredeljene leta 2006 v priporočilu Evropskega parlamenta in Sveta Evropske unije (Priporočilo Sveta ..., 2018). Takrat je bilo v priporočilo vključenih *osem ključnih kompetenc*, ki so jih v letu 2018 posodobili na: 1) pismenost, 2) večjezičnost, 3) matematično, naravoslovno, tehniško in inženirsko kompetenco, 4) digitalno kompetenco, 5) osebnostno, družbeno in učno kompetenco, 6) državljansko kompetenco, 7) podjetnostno kompetenco, 8) kulturno zavest in izražanje.

Po opredelitvi Priporočila Sveta z dne 22. maja 2018 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje (2018) digitalna kompetenca: »... vključuje samozavestno, kritično in odgovorno rabo digitalnih tehnologij in njihovo vključevanje pri učenju, delu in družbenem udejstvovanju; vključuje informacijsko in podatkovno pismenost, komuniciranje in sodelovanje, medijsko pismenost, ustvarjanje digitalnih vsebin, varnost in vprašanja intelektualne lastnine ter reševanje problemov in kritično mišljenje«.

V dokumentu navajajo bistvena znanja, spretnosti in odnose povezane z digitalno kompetenco (Priporočilo Sveta ..., 2018):

- razumevanje načinov podpore sporazumevanju, ustvarjalnosti in inovativnosti s strani digitalne tehnologije;
- zavedanje priložnosti, omejitev, vpliva in tveganj digitalne tehnologije;
- razumevanje splošnih načel, mehanizmov in logike, na katerih temeljijo razvijajoče se digitalne tehnologije;
- poznavanje osnovnih funkcij in uporabe različnih naprav, programske opreme in mrež;
- kritičen pristop k veljavnosti, zanesljivosti in učinku informacij in podatkov, ki so na voljo prek digitalnih sredstev;
- zavedanje pravnih in etičnih načel pri uporabi digitalnih tehnologij.

V Priporočilu Sveta ... (2018) poudarjajo še, da bi morali biti posamezniki sposobni uporabiti digitalne tehnologije za svoje aktivno državljanstvo in socialno vključevanje, za sodelovanje z drugimi in ustvarjalnost za osebne, socialne ali poslovne cilje.

3 DIGITALNE KOMPETENCE IN SPLOŠNE KNJIŽNICE

Po IFLA/UNESCO Manifestu o splošnih knjižnicah 2022 (2023) splošne knjižnice ustvarjajo pogoje za vseživljenjsko učenje, podpirajo izobraževanje ter medijsko, informacijsko in digitalno pismenost.

Splošne knjižnice so opredeljene kot gonilna sila v izobraževanju, kulturi, vključevanju in posredovanju informacij ter kot pomemben dejavnik za trajnostni razvoj (IFLA/UNESCO Manifest o splošnih knjižnicah 2022, 2023, str. 1). Knjižničar je opredeljen kot aktivni

posrednik med uporabniki in tradicionalnimi ter digitalnimi viri, zato mora biti ta opremljen in usposobljen, da se lahko ustrezno sooča z izzivi razvoja in prihodnosti (IFLA/UNESCO Manifest o splošnih knjižnicah 2022, 2023, str. 3).

Mednarodna zveza knjižničarskih društev in ustanov (IFLA) v Izjavi o digitalni pismenosti (IFLA statement on digital literacy, 2018) katere del so različne kompetence, zapiše, da je digitalna pismenost usmerjena v učinkovito in etično uporabo tehnologije za izpolnjevanje informacijskih potreb v osebni, državljskem in poklicnem življenju. Digitalno pismenost opiše kot sposobnost uporabe potenciala digitalnih orodij (IFLA statement on digital literacy, 2018, str. 2). V izjavi še poudarja potrebo po izboljšanju digitalnih spretnosti za vse državljane, vključno s knjižničarji (IFLA statement on digital literacy, 2018, str. 4).

Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic (2022, str. 10) izpostavlja vlogo knjižnic pri podpori prebivalcem v procesu digitalne preobrazbe in trajnostnega razvoja s pridobivanjem novih znanj. Da bi knjižnice ohranile svojo vlogo v sodobnem digitalnem svetu, se morajo znati prilagoditi, zaznati pričakovane tehnološke spremembe (povečana uporaba interneta, družbenih omrežij, spletnih storitev) in jih upoštevati pri oblikovanju knjižničnih storitev (Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic, 2022, str. 11).

Da bi splošne knjižnice pri oblikovanju knjižničnih storitev učinkovito delovale, sta potrebna vlaganje v informacijsko tehnologijo ter usposabljanje kadra⁶ na tem področju. Vsi zaposleni, ne samo usposobljeni strokovni sodelavci na področju IKT, morajo učinkovito uporabljati sodobno tehnologijo in nuditi podporo uporabnikom (Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic, 2022, str. 11).

Skupina sistemskih administratorjev slovenskih osrednjih območnih knjižnic je z namenom lažjega spremljanja razvoja in kompetenc zaposlenih na področju IKT pripravila Strateške usmeritve na področju IKT v splošnih knjižnicah (za obdobje 2018–2028). Kot je v dokumentu zapisano, je namen razvojnih izhodišč: »spremljanje in izboljšanje stanja na področju IKT, dvig

⁶ Po Strokovnih priporočilih in standardih za splošne knjižnice (2019) naj bi imelo knjižnično osebje splošne kompetence za delo z informacijsko-komunikacijskimi tehnologijami, vključujoč elektronsko pošto, strojno opremo, svetovni splet, operacijski sistemi, urejevalnike besedil in upoštevanje varnostnih zahtev.

digitalne pismenosti zaposlenih in uporabnikov ter uvajanje novih storitev.« (Strateške usmeritve ..., 2019, str. 5)

V poglavju Izobraževanje je v Strateških usmeritvah na področju IKT v splošnih knjižnicah (2019, str. 13) opredeljen strateški cilj Zagotavljanje celovitega razvoja veščin digitalne pismenosti zaposlenih v knjižnici. V njem je poudarjeno, da morajo vsi zaposleni brez težav uporabljati sodobno tehnologijo IKT, da so potrebni širjenje digitalnih kompetenc zaposlenih in njihovo redno spremljanje ter evidentiranje potreb po izobraževanjih. Med ukrepi za doseg tega cilja so (Strateške usmeritve ..., 2019, str. 13):

- organiziranje in izvajanje izobraževanj za razvoj digitalne pismenosti zaposlenih;
- organiziranje in izvajanje izobraževanj zaposlenih za obvladovanje procesa iskanja, vrednotenja in uporabe informacijskih virov in informacij, obvladovanje strojne in programske opreme, procesov prenosa ustreznih znanj na uporabnike;
- analiza digitalnih kompetenc vseh zaposlenih in nadaljnje spremljanje kompetenc;
- določitev samoocenjevalne lestvice z možnostjo pridobitve informacij o potrebah po znanjih;
- priprava enotnih smernic oziroma znanj za pridobitev ustrezne ravni digitalne pismenosti;
- po potrebi priprava učnega gradiva, npr. priprava e-vsebin za učenje in pridobivanje digitalnih kompetenc in zagotavljanje njihove dostopnosti.

V Strateškem načrtu Mestne knjižnice Ljubljana za obdobje 2022–2026 (Mestna knjižnica Ljubljana, 2022) na področju tehnološkega okolja knjižnice je to definirano s stanjem razvoja informacijsko komunikacijske tehnologije, njene ponudbe in razširjenosti v Sloveniji in širše, z načinom življenja in različnimi predpisi. Na zunanje tehnološko okolje knjižnica sicer nima neposrednega vpliva, a ima pomembno vlogo pri vključevanju in izobraževanju prebivalcev preko dejavnosti, ki jih izvaja na področju razvoja digitalne družbe in digitalnih kompetenc. Mestna knjižnica Ljubljana je v notranjem tehnološkem okolju usmerjena v načrtovanje, redno vzdrževanje in posodabljanje informacijskega sistema, redno izobraževanje zaposlenih, razvoj mobilnih in spletnih tehnologij, uporabo pretočnih vsebin in organiziran pristop v obliki sistema upravljanja varovanja podatkov in informacij.

3.1 PREGLED RAZISKAV

V letu 2018 je Mestna knjižnica Turku na Finskem opravila raziskavo o digitalnih spretnostih⁷ zaposlenih v splošnih knjižnicah na jugozahodu Finske (Ojaranta in Litmanen-Peitsala, 2019). V raziskavi je sodelovalo 405 oseb, zaposlenih na različnih delovnih mestih.

V tej raziskavi Ojaranta in Litmanen-Peitsala (2019, str. 3) ugotavljata, da je starost ena od najpomembnejših spremenljivk pri ocenjevanju digitalnih spretnosti. Mlajši zaposleni so svoje digitalne spretnosti ocenili kot bolj suverene. Razlike so se pokazale tudi na izobrazbeni ravni⁸, knjižničarji pomočniki s strokovno izobrazbo (46 % vseh anketiranih) so v primerjavi z zaposlenimi z magisterijem ali bolonjsko diplomo (32 % vseh anketiranih) svoje digitalne spretnosti ocenjevali nižje. Najvišje so svoje digitalne spretnosti ocenili vodje storitev⁹, ki povečini ne delajo neposredno z uporabniki. Pokazalo se je, da večina interakcij digitalne podpore poteka vsakodnevno, zato je pomembno zagotoviti digitalna znanja in spretnosti vseh zaposlenih v splošnih knjižnicah, še posebej, če se pri delu srečujejo z uporabniki.

V raziskavi Borbély (2022) so raziskovali digitalne kompetence zaposlenih različnih izobrazbenih ozadij in kvalifikacij v splošnih knjižnicah. Raziskava je temeljila na okviru DigComp 2.1 (2017). Podatke so zbirali s pomočjo spletnega vprašalnika. Splošni rezultati raziskave so pokazali, da so se knjižničarji kot najbolj kompetentne ocenili na področju Informacijska in podatkovna pismenosti; 55 % jih je na višji ali najvišji stopnji, medtem ko jih je 13 % ocenilo svoje delovanje na osnovni ravni. Na področju Komunikacija in sodelovanje v digitalnem okolju ima višjo ali najvišjo raven kompetenc 41 % splošnih knjižničarjev, vsak peti je poročal o osnovni ravni kompetentnosti na tem področju. Na področjih Reševanje problemov, Razvoj digitalnih vsebin in Varnost je bil delež vsake ravni kompetenc skoraj enak. Varnost je najšibkejše področje digitalnih kompetenc glede deleža visoke in najvišje ravni digitalnih

⁷ V virih in literaturi so izrazi digitalna pismenost, digitalne kompetence in digitalne veščine pogosto uporabljeni v podobnih kontekstih – izraze, ki so bili zapisani v angleški verziji raziskav, smo le prevedli v slovenske ustreznice izrazu. Omenjeno velja za vse raziskave. Omenimo še, da so v izvlečku te raziskave omenjene digitalne kompetence, medtem ko je v prispevku večinoma govora o digitalnih spretnostih.

⁸ Po finskem modelu izobrazbe in sistematizaciji delovnih mest v splošni knjižnici. Prevajamo s slovenskimi približnicami oz. ustreznici. Izrazov ni možno enostavno enačiti s slovensko sistematizacijo izobrazbe in delovnih mest.

⁹ Angl. service managers.

kompetenc, Razvoj digitalnih vsebin pa je področje digitalnih kompetenc, kjer ima najvišji delež oseb osnovne digitalne veščine.

V raziskavi Borbély in Némethi-Takács (2023) so v splošnih knjižnicah raziskovali vpliv starosti in spola na razvoj digitalnih spretnosti. Raziskava je bila opravljena med zaposlenimi v splošnih knjižnicah s pomočjo spletnega anketnega vprašalnika s 30 vprašanji, ki so obsegala štiri nivoje digitalne pismenosti¹⁰ po DigComp 2.1¹¹. Anketo je izpolnilo 1.868 oseb, vzorčenje je bilo stratificirano. Rezultate je možno posplošiti na sektor splošnih knjižnic na Madžarskem (Borbély in Némethi-Takács, 2023). Avtorja v tej raziskavi ugotavljata, da so knjižničarji na podlagi ocene z okvirjem DigComp 2.1 najvišje ocenili svojo kompetentnost na področju Informacijska in podatkovna pismenost, kot najmanj kompetentne so se ocenili na področju Ustvarjanje digitalnih vsebin. Glede na rezultate ima starost knjižničarjev minimalen vpliv le na določenih področjih in pri določenih kompetencah. Zaznali so vpliv starosti na področje Varnost in Reševanje problemov ter močnejšo korelacijo med starostjo in ravnmi spretnosti pri kompetenci Upravljanje podatkov z zahtevanimi dodatnimi tehnološkimi znanji. Pri področju Informacijska in podatkovna pismenost so bile spretnosti manj občutljive na starost.

V sklopu mednarodnega projekta Boosting Digital Skills and Competences for Librarians in Europe (Barbuti idr., 2019), namenjenega spodbujanju digitalnih spretnosti in kompetenc knjižničarjev v Evropi, so opravili spletno raziskavo, kjer je sodelovalo okoli 300 knjižničnih delavcev¹² iz različnih evropskih držav. Namen raziskave je bil identificirati vrzel v digitalnih veščinah knjižničarjev in zaznati potrebe po usposabljanju. Zaznali so tri področja digitalnih kompetenc po okvirju DigComp 2.1 (2017), in sicer Varnost, Ustvarjanje digitalnih vsebin in Reševanje problemov, na katerih so anketiranci (samo)ocenili svoje digitalne kompetence kot nižje od ocen na preostalih področjih. V povzetku projekta so zapisali, da je relevantnost ravni individualne digitalne kompetence na vsakem področju sicer odvisna od specifik delovnega mesta, ki ga oseba zaseda, a naj bi stremeli k temu, da imajo vsi knjižničarji vsaj srednjo raven

¹⁰ V raziskavi je uporabljen izraz digital literacy, ki ga le prevajamo.

¹¹ Evropski okvir digitalnih kompetenc DigComp 2.1, objavljen leta 2017, posodobljena verzija okvirja DigComp 2.2. je bila objavljena leta 2022.

¹² Večinoma iz splošnih knjižnic.

digitalnih kompetenc na vseh področjih po DigComp 2.1.¹³ (Zignani idr., 2020). Rezultati opravljenih poglobljenih intervjujev v sklopu raziskave so med knjižničarji zaznali pogost pojav zanašanja na sodelavce z višjo ravno relevantnih digitalnih kompetenc (običajno na enega ali dva), kar bi bil lahko eden izmed morebitnih razlogov za zaznano pomanjkanje digitalnih veščin v raziskavi sodelujočih knjižničarjev na določenih področjih. Kot pomembno vidijo okrepitev temeljnega osnovnega digitalnega znanja, kar bi zagotovilo določeno raven digitalne avtonomije med knjižničarji.

3.1.1 Pregled raziskav v slovenskem prostoru

Ob pregledu virov in literature smo zasledili, da so bile v slovenskem prostoru v zadnjih letih opravljene raziskave na področju kompetenc zaposlenih v knjižnicah in njihovih izobraževalnih potrebah na lokalni (Šinko, 2012, 2019) in nacionalni ravni (Marinšek, 2023; Vilar in Merčun, 2021).

V letu 2011 (Šinko, 2012) in 2018 (Šinko, 2019) sta bili opravljeni raziskavi med zaposlenimi v Mestni knjižnici Ljubljana. Namen raziskav je bil pregled nad področji, kjer si zaposleni v Mestni knjižnici Ljubljana želijo pridobiti nova znanja. V letu 2011 so zaposleni dali največji poudarek znanjem na področju dela z računalniški programi in obvladovanja tehnologije, v letu 2018 so zaposleni ti področji umestili na, še vedno pomembno, drugo in tretje mesto.

V raziskavah (Marinšek, 2023; Vilar in Merčun, 2021), ki so se ukvarjale z izobraževalnimi ali s svetovalnimi potrebami knjižničarjev, so raziskovali potrebe po izobraževanjih na različnih področjih kompetenc. Po pregledu rezultatov ugotavljamo, da nakazujejo potrebe knjižničarjev po izobraževanju tudi na področju IKT in digitalnega okolja.

4 OKVIR DIGITALNIH KOMPETENC ZA DRŽAVLJANE DIGCOMP 2.2.

Kot ogrodje za ugotavljanje doseganja ravni digitalnih kompetenc smo v raziskavi uporabili Evropski okvir digitalnih kompetenc za državljane DigComp 2.2. (2023). Okvir je bil razvit na ravni Evropske unije in je namenjen izboljšanju digitalnih kompetenc državljanov. Navaja 21

¹³ Po DigComp 2.1 (2017) so ravni kompetentnosti opredeljene kot: Raven neboljenosti, Preživetvena raven, Raven premagovanja ovir in Raven mojstrstva (v slovenskem prevodu).

kompetenc, ki jih razvršča na pet področij: Informacijska in podatkovna pismenost, Komuniciranje in sodelovanje, Ustvarjanje digitalnih vsebin, Varnost in Reševanje problemov. Za vsako od kompetenc vsebuje primere znanj, spretnosti in stališč s primeri rabe.

Vsaka kompetenca ima po okvirju določenih osem ravni kompetentnosti: Osnovna raven 1 in 2, Srednja raven 3 in 4, Visoka raven 5 in 6, Mojstrska raven 7 in 8. Prva tri področja kompetenc so povezana s specifičnimi dejavnostmi in opravili, zadnji dve področji sta potrebni za izvajanje različnih aktivnosti pri uporabi digitalne tehnologije (DigComp 2.2., 2023, str. 7).

Tabela 1: Področja digitalnih kompetenc po DigComp 2.2 s pripadajočimi kompetencami

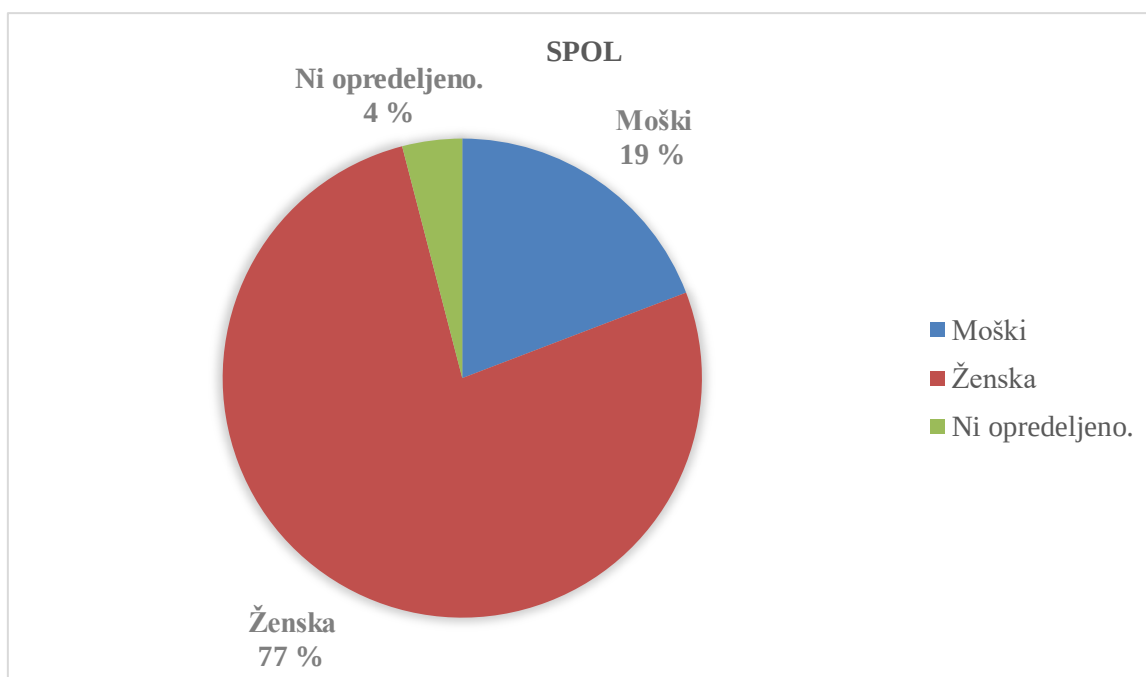
Področja po DigComp 2.2	Kompetence
Informacijska in podatkovna pismenost	- Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij in digitalnih vsebin - Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin - Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin
Komuniciranje in sodelovanje	- Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij - Deljenje informacij in vsebin z uporabo digitalnih tehnologij - Državlansko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij - Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij - Spletni bonton - Upravljanje digitalne identitete
Ustvarjanje digitalnih vsebin	- Razvoj digitalnih vsebin - Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin - Avtorske pravice in licence - Programiranje
Varnost	- Skrb za varnost naprav - Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti

	- Skrb za zdravje in dobrobit - Varstvo okolja
Reševanje problemov	- Reševanje tehničnih težav - Ugotavljanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov - Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije - Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah

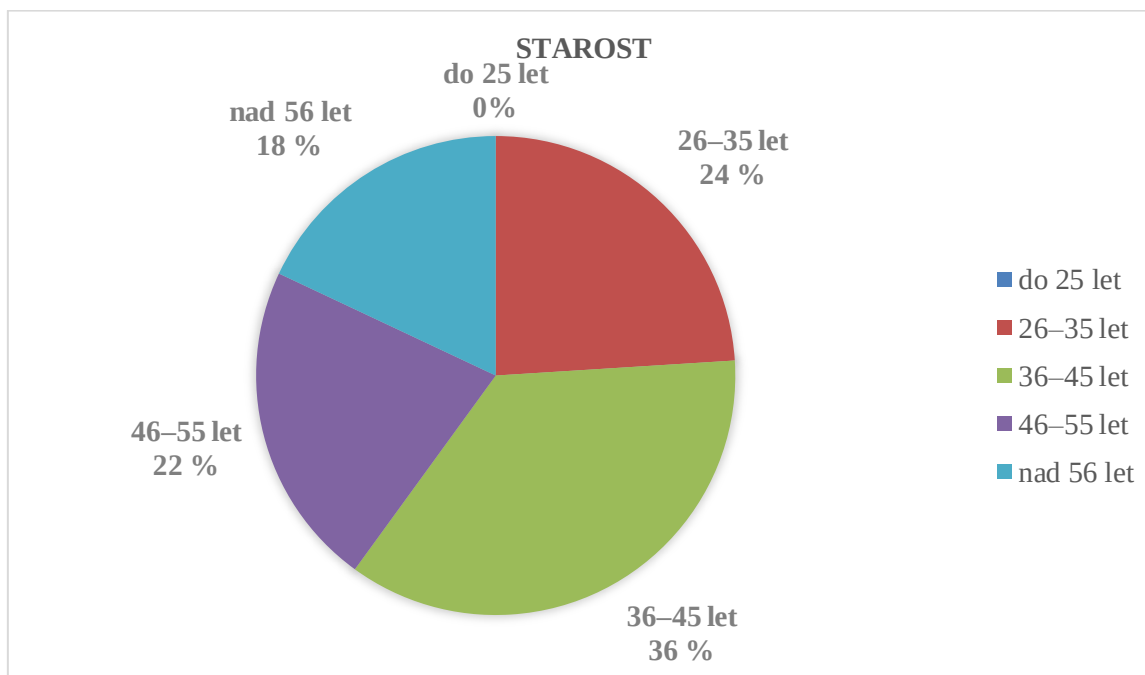
5 RAZISKAVA

5.1 VZOREC

Spletni anketni vprašalnik je v celoti izpolnilo 67 od 220 zaposlenih v Mestni knjižnici Ljubljana, kar je približno 30 % raziskovane populacije. Vzorčenje je bilo priložnostno, saj smo odgovore dobili od oseb, ki so se same odločile sodelovati v raziskavi. Pri analizi rezultatov smo upoštevali le ankete, kjer so respondenti odgovarjali do konca spletnega vprašalnika. Za prikaz rezultatov smo uporabili grafične in tekstovne prikaze. Sodelovalo je 51 žensk (77 % respondentov) in 13 moških (19 % respondentov), tri osebe oziroma 4 % anketiranih je neopredeljenih.

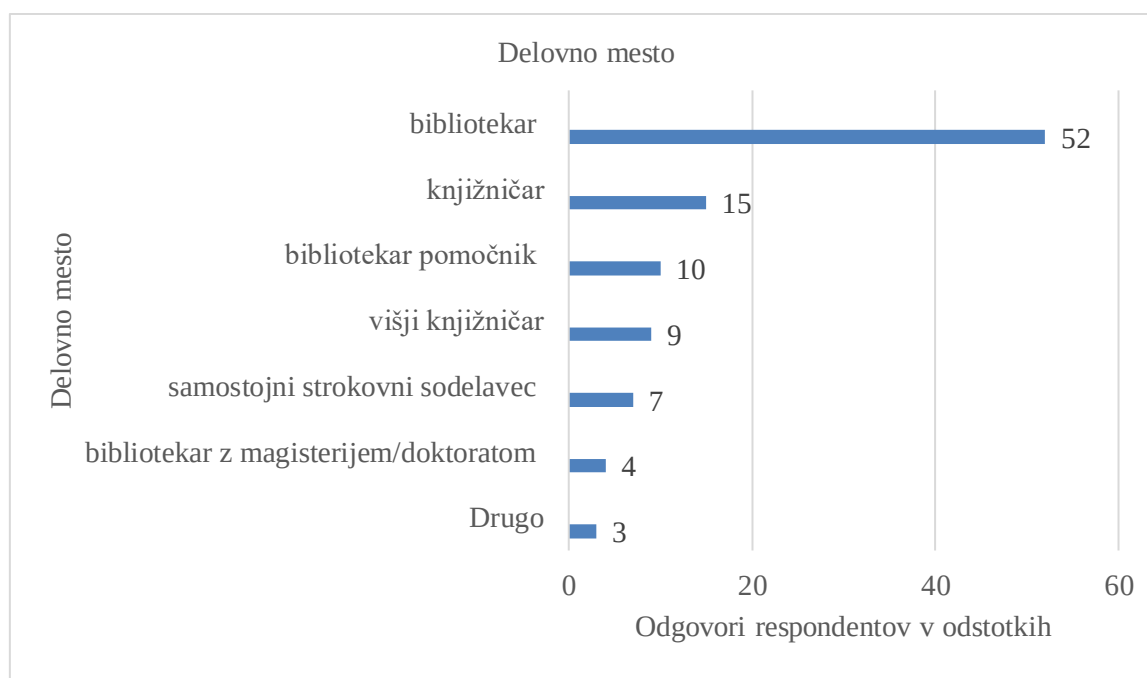

Slika 1: Prikaz strukture vzorca po spolu

Slika 2: Prikaz starostne strukture vzorca v odstotkih

Največ (36 %) respondentov sodi v starostno skupino 36–45 let. Med zaposlenimi do 25. leta nismo uspeli pridobiti niti enega respondenta. Druga največja starostna skupina, ki je odgovarjala na anketo (24 %), je starostna skupina 26–35 let. S tem smo vsaj približno zajeli tudi nekoliko mlajše zaposlene. 22 % anketiranih zaposlenih spada v starostno skupino 46–55 let, 18 % anketiranih je starih 56 let in več.

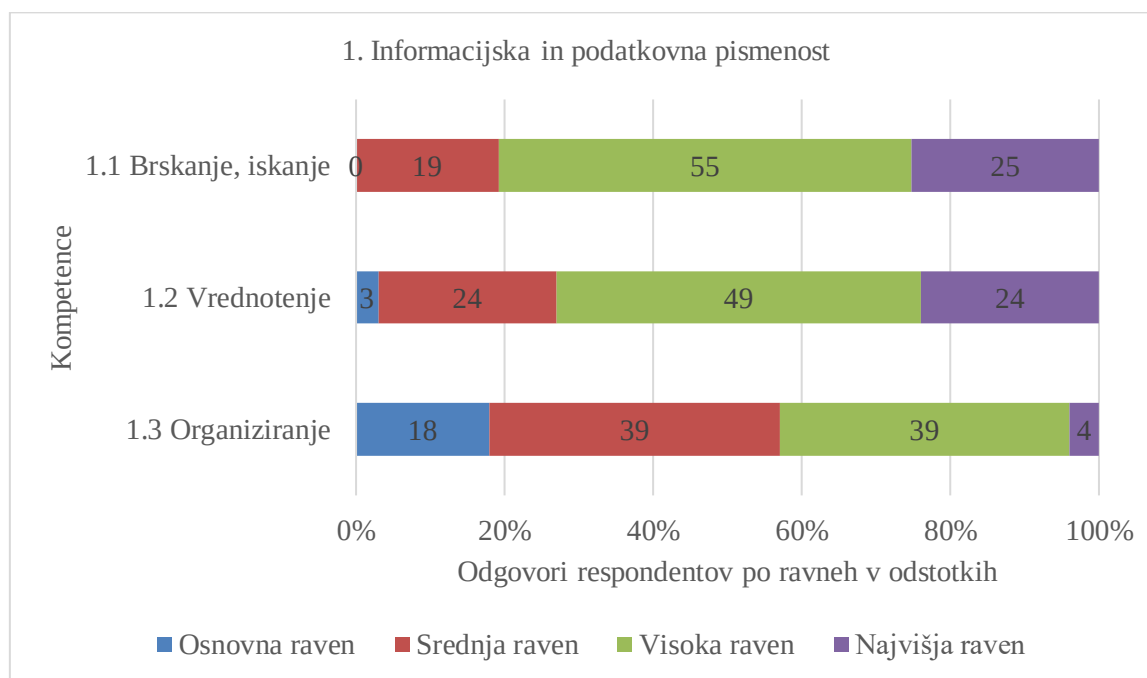

Slika 3: Prikaz strukture vzorca v odstotkih glede na delovno mesto

52 % respondentov zaseda delovno mesto bibliotekarja (2. bolonjska stopnja in VII. stopnja prejšnja), 15 % mesto knjižničarja, 10 % anketiranih je bibliotekarjev pomočnikov, 9 % višjih knjižničarjev, 7 % samostojnih strokovnih sodelavcev in 4 % bibliotekarjev z magisterijem/doktoratom¹⁴. Ena oseba (3 %) je pod drugo napisala, da zaseda delovno mesto vodje KMO.

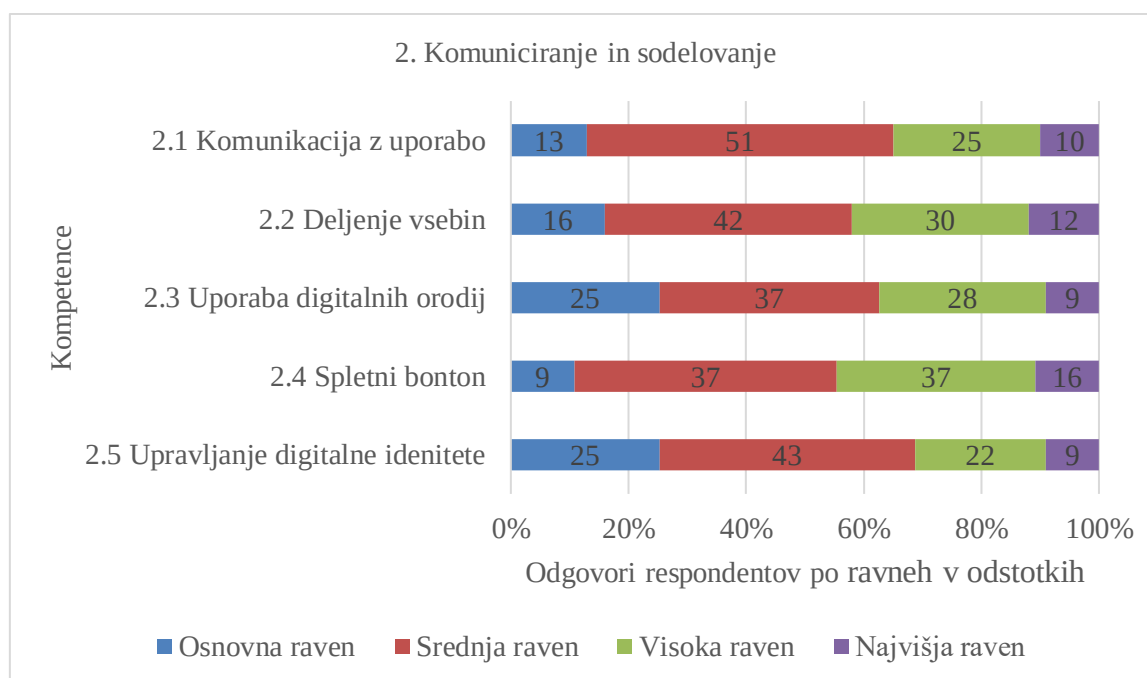
¹⁴ Prišlo je do napake pri sestavi vprašalnika; glede na Katalog sistematiziranih delovnih mest Mestne knjižnice Ljubljana bibliotekar z magisterijem/doktoratom (VIII. stopnja ali več) zaseda delovno mesto bibliotekar (2. bolonjska stopnja in VII. Stopnja, prejšnja). Dve osebi sta izbrali to delovno mesto, ker formalno dosegata to stopnjo izobrazbe.

5.2 REZULTATI RAZISKAVE

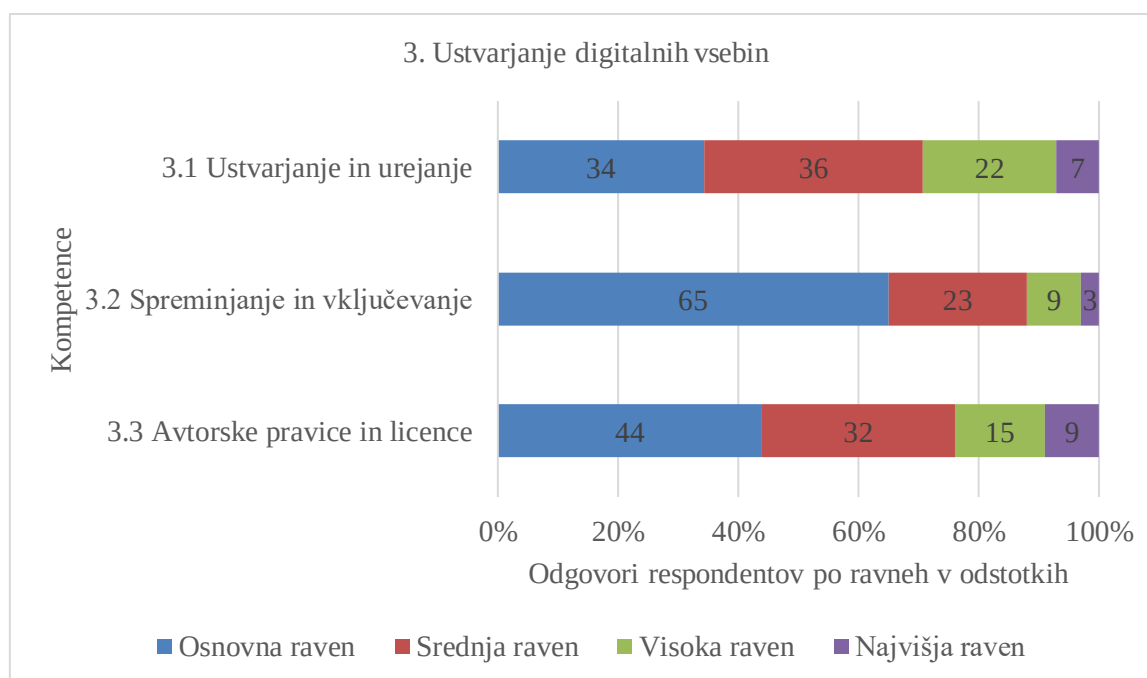
Slika 4: Prikaz odgovorov respondentov po odstotkih na področju Informacijska in podatkovna pismenost

Pri prvem področju digitalnih kompetenc smo opredelili tri kompetence. 55 % respondentov je pri kompetenci Brskanje, iskanje, filtriranje podatkov in informacij v digitalnem okolju ocenilo svojo raven delovanja na visoki ravni in 25 % na najvišji. Osnovne ravni delovanja ni izbral nihče. Le z nekoliko nižjimi odstotki so anketirani zaposleni ocenili svoje delovanje pri kompetenci Vrednotenje podatkov, informacij, digitalnih vsebin in njihovih virov, in sicer 3 % oseb je izbralo osnovno raven, 24 % srednjo, 49 % visoko. 24 % deluje po svoji oceni na najvišjem nivoju. Pri kompetenci Organiziranje in shranjevanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin za uporabo in obdelavo je 18 % anketiranih zaposlenih izbralo osnovno raven, 39 odstotkov oseb srednjo, ravno toliko jih je izbralo visoko raven. Majhen odstotek oseb (4 %) je izbral najvišjo raven.

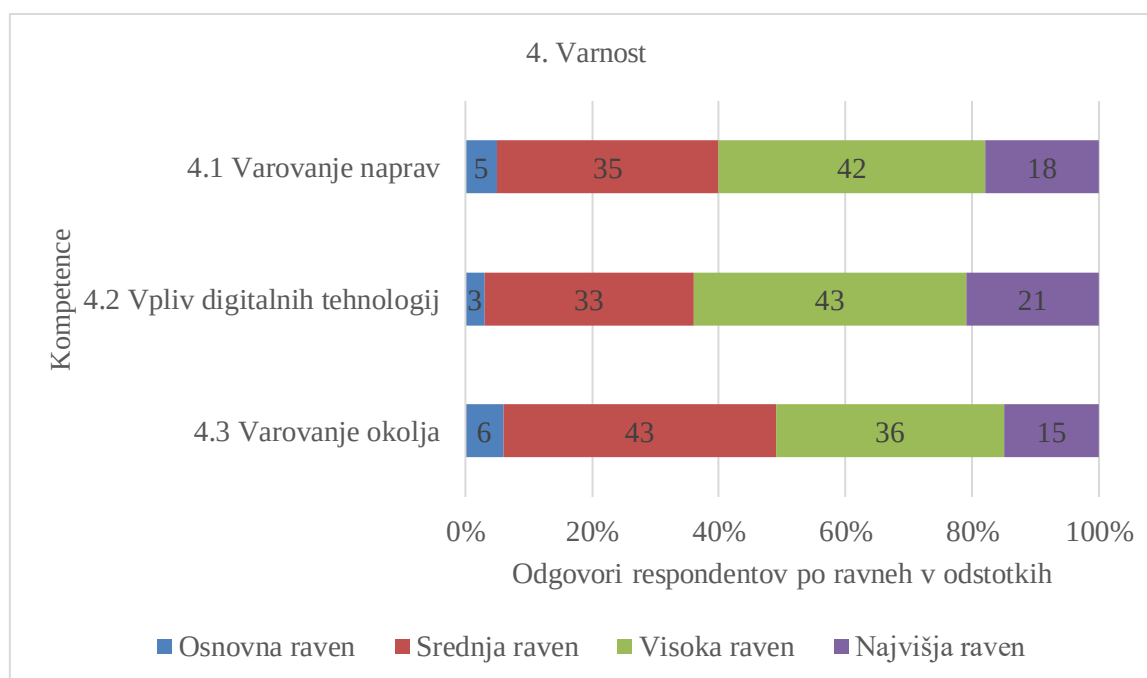
Slika 5: Prikaz odgovorov respondentov po odstotkih na področju Komuniciranje in sodelovanje

Pri drugem področju digitalnih kompetenc smo opisali pet kompetenc. Pri kompetenci Komunikacija z uporabo digitalnih tehnologij je skoraj polovica anketiranih zaposlenih (51 %) ocenila svojo raven delovanja kot srednjo, 25 % jih je ocenilo kot visoko in 10 % kot najvišjo. 13 % oseb ocenjuje, da pri tej kompetenci deluje na osnovni ravni. 16 % respondentov je pri kompetenci Deljenje vsebin z uporabo digitalne tehnologije izbralo osnovno raven, 42 % srednjo raven, 30 % visoko in 12 % najvišjo raven. Pri kompetencah Uporaba digitalnih orodij in tehnologij pri sodelovanju ter Upravljanje digitalne identitete, varovanje ugleda je 25 % anketiranih oseb ocenilo svojo raven delovanja kot osnovno, hkrati je 28 % pri kompetenci Uporaba digitalnih orodij in tehnologij pri sodelovanju in 22 % oseb pri Upravljanje digitalne identitete, varovanje ugleda ocenilo svojo raven delovanja kot visoko. Svoj nivo delovanja pri kompetenci Spletni bonton je 91 % anketiranih zaposlenih ocenilo kot srednjega, višjega in najvišjega, pri tem je 37 % oseb ocenilo svoje delovanje na visoki ravni, prav toliko na srednji.

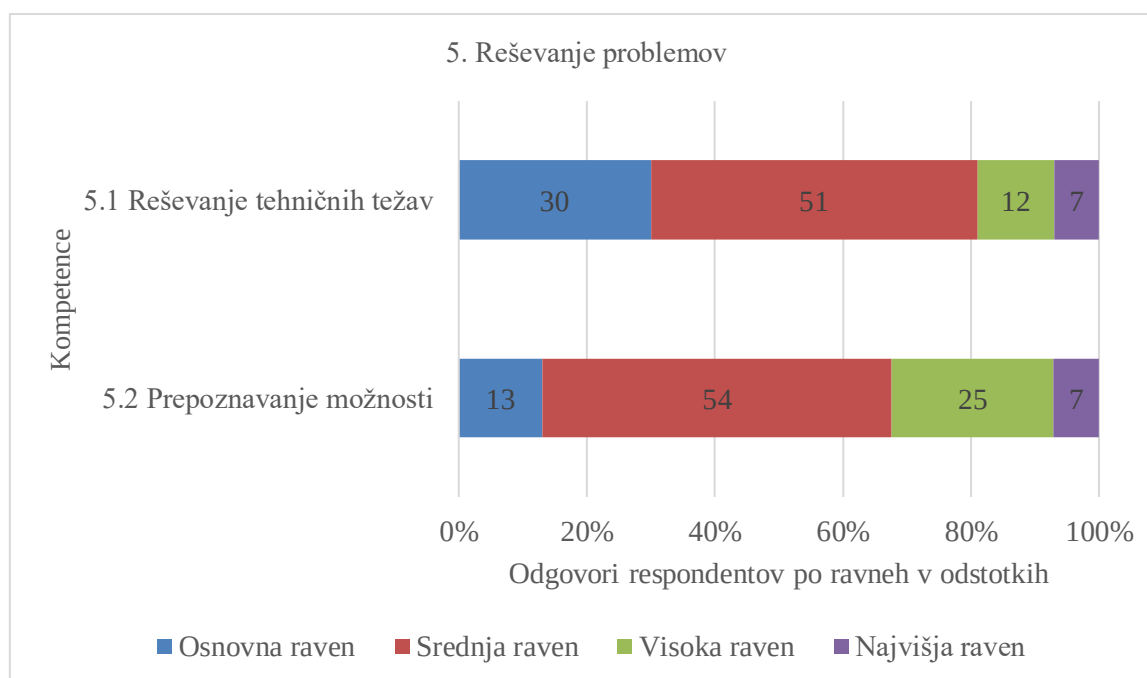
Slika 6: Prikaz odgovorov respondentov po odstotkih na področju Ustvarjanje digitalnih vsebin

Pri tretjem področju digitalnih kompetenc smo opisali tri kompetence. Pri kompetenci Ustvarjanje in urejanje digitalnih vsebin je 34 % oseb ocenilo svojo raven delovanja kot osnovno, 36 % jih deluje na srednji ravni, 22 % oseb je izbralo visoko raven in 7 % najvišjo. Kar 65 % vprašanih zaposlenih ocenjuje, da na področju Spreminjanje in vključevanje novih vsebin v obstoječe deluje na osnovnem nivoju, 23 % na srednjem, 9 % na visokem in majhen delež (3 %) na najvišjem nivoju. Pri kompetenci Avtorske pravice in licence na področju digitalnih vsebin je delež respondentov, ki so svojo raven delovanja ocenili kot osnovno 44 %, srednjo 32 %, 15 % jih je izbralo visoko raven in 9 % najvišjo.

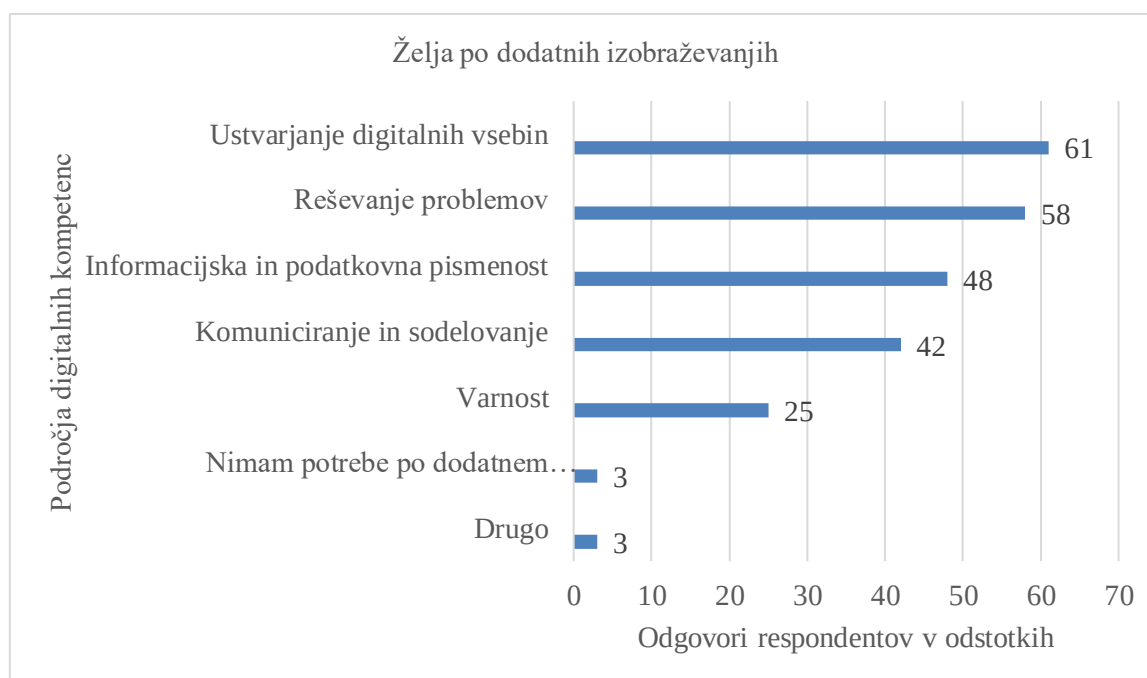
Slika 7: Prikaz odgovorov respondentov po odstotkih na področju Varnost

Pri področju Varnost so nas zanimala tri kompetence. Velika večina respondentov pri vseh treh omenjenih kompetencah svojo raven delovanja ocenjuje kot srednjo, visoko in najvišjo. Pri kompetenci Vpliv digitalnih tehnologij na zdravje in socialno vključenost jih 21 % ocenjuje svoje delovanje na najvišji ravni, 43 % na visoki, 33 % na srednji ravni. Pri kompetenci Varovanje naprav in digitalnih vsebin in razumevanje tveganj v digitalnem okolju jih 18 % ocenjuje svoje delovanje na najvišji ravni, 42 % na visoki in 35 % na srednji ravni. Le majhen odstotek anketiranih zaposlenih (6 %) je pri tretji kompetenci Varovanje okolja izbral osnovno raven, 15 % najvišjo, 36 % visoko in 43 % srednjo raven. Zelo majhen odstotek respondentov je pri vseh treh kompetencah izbral osnovno raven, to je med 3 % in 6 %.

Slika 8: Prikaz odgovorov respondentov po odstotkih na področju Reševanje problemov

Pri področju digitalnih kompetenc Reševanje problemov smo izpostavili in opisali dve kompetenci. 13 % vseh, ki so odgovorili na to vprašanje, meni, da pri kompetenci Prepoznavanje možnosti za izboljšanje lastnih digitalnih kompetenc in digitalnih kompetenc drugih delujejo na osnovnem nivoju. Pri Reševanju tehničnih težav je bilo takih 30 %. Približno polovica respondentov je svojo raven delovanja pri obeh kompetencah ocenila na srednji ravni, 25 % oseb ocenjuje svojo raven delovanja pri kompetenci Prepoznavanje možnosti za izboljšanje lastnih digitalnih kompetenc in digitalnih kompetenc drugih na visoki ravni, 12 % je visoko raven izbralo pri kompetenci Reševanje tehničnih težav. Pri obeh kompetencah je najvišjo raven izbralo 7 % respondentov.

Slika 9: Prikaz odgovorov na vprašanje o željah po dodatnih izobraževanjih na področjih digitalnih kompetenc v odstotkih

V 61 % so anketirane osebe med odgovori označile, da bi si želele pridobiti dodatna znanja s področja Ustvarjanje digitalnih vsebin in 58 % oseb s področja Reševanje problemov. Najmanj (25 %) jih je označilo področje Varnost.

Ena oseba (3 %) je označila, da nima potrebe po dodatnem izobraževanju na področju digitalnih kompetenc. Pod odgovorom drugo sta 2 osebi podali svoje mnenje: en respondent je zapisal, da si želi pridobiti znanje na področju avtorskopравnih in etičnih dilem uporabe sodobne tehnologije. Drugi respondent je zapisal, da si na tem področju ne želi pridobiti dodatnih znanj, vendar se sprašuje, katera znanja mora pridobiti, če želi uspešno opravljati svoje delo. Zapisal je, da bi moral o tem temeljiteje razmisliti.

5.3.1 Povzetek rezultatov glede na starostne skupine anketirancev

Pogledali smo odgovore respondentov po starostnih skupinah. Zanimalo nas je, ali se njihove ocene bistveno razlikujejo glede na starost. Na kratko bomo predstavili rezultate (glej Prilogo 2).

Šestinštirideset odstotkov (46 %) respondentov v starostni skupini 36–45 let je pri kompetenci Brskanje, iskanje, filtriranje podatkov in informacij v digitalnem okolju ocenilo svoje delovanje na najvišji ravni. 73 % respondentov v starostni skupini 46–55 let je ocenilo svoje delovanje kot visoko. Zanimivo je, da sta zelo podobno po odstotkih na vseh ravneh pri tej kompetenci odgovarjali skupini 26–35 let in nad 56 let.

Pri kompetenci Vrednotenje podatkov, informacij, digitalnih vsebin in njihovih virov je 13 % respondentov v starostni skupini 46–55 let svoje delovanje ocenilo kot osnovno. V drugih starostnih skupinah te ravni pri omenjeni kompetenci ni izbral nihče od respondentov. Pri kompetencah Organiziranje in shranjevanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin za uporabo in obdelavo, Komunikacija z uporabo digitalnih tehnologij, Deljenje vsebin z uporabno digitalne tehnologije, Uporaba digitalnih orodij in tehnologij pri sodelovanju, Upravljanje digitalne identitete, varovanje ugleda, Spletni bonton in Ustvarjanje in urejanje digitalnih vsebin sta starostni skupini 26–35 let in 36–45 let ocenili svoje delovanje v splošnem višje, kot sta jih ocenili starejši starostni skupini. Starostni skupini med 26–35 let in 36–45 let sta pri kompetenci Spreminjanje in vključevanje novih vsebin v obstoječe ocenili svoje delovanje nekoliko višje po odstotkih delovanja na visoki in najvišji ravni, kot sta ga ocenili starejši starostni skupini. Pri teh nihče ni izbral omenjenih ravni delovanj. Pri kompetenci Avtorske pravice in licence na področju digitalnih vsebin so v splošnem najnižje svoje delovanje ocenili v starostni skupini 46–55 let. Pri kompetencah Vpliv digitalnih tehnologij na zdravje in socialno vključenost, Varovanje naprav in digitalnih vsebin in razumevanje tveganj v digitalnem okolju ter Varovanje okolja nihče od respondentov v starostni skupini med 36–45 let ni ocenil svojega delovanja na osnovni ravni. Pri kompetencah Prepoznavanje možnosti za izboljšanje lastnih digitalnih kompetenc in digitalnih kompetenc drugih in Reševanje tehničnih težav so v splošnem najvišje svojo kompetentnost ocenili v starostni skupini 36–45 let, zabeležen je najnižji odstotek osnovne ravni in najvišji delež najvišje ravni.

6 RAZPRAVA Z ZAKLJUČKI

Digitalne kompetence zaposlenih so področje kompetenc knjižničarjev, ki mu je smiselno nameniti posebno pozornost v času hitrega razvoja tehnologij. Kot knjižnični delavci moramo

imeti širok spekter znanj in spretnosti z različnih področij. Digitalne kompetence so eno izmed njih.

Ključno za učinkovito delovanje vseh vrst knjižnic v sodobnem digitalnem okolju je ugotavljanje vrzeli v znanju in v skladu s tem načrtovanje izobraževanj zaposlenih. Knjižničarji, ki obvladajo digitalne tehnologije, so boljše opremljeni za izpolnjevanje potreb uporabnikov in prilagajanje njihovim zahtevam.

V pričujoči raziskavi nas je najprej zanimalo, kako zaposleni v Mestni knjižnici Ljubljana ocenjujejo ravni svojih znanj in spretnosti na različnih področjih digitalnih kompetenc.

Prva hipoteza, ki smo jo postavili po pregledu raziskav je, da bodo zaposleni svoje digitalne kompetence najvišje ocenili na področju Informacijska in podatkovna pismenost. Pokazalo se je, da so zaposleni svoje kompetence najvišje ocenili na področju Varnost. Visoko so sicer svojo kompetentnost ocenili tudi na področju Informacijska in podatkovna pismenost, a le pri prvih dveh kompetencah. Hipoteze nismo potrdili. Če primerjamo te rezultate z rezultati pregledanih raziskav, kjer so knjižničarji najvišje ocenili področje Informacijska in podatkovna pismenost, lahko morda pripišemo vzrok za razliko v rezultatih manjšemu vzorcu anketiranih, a lahko so rezultati drugačni zaradi skrajšanih opisov kompetenc v našem vprašalniku in njihove izpustitve. Raziskavo smo osnovali tudi na drugi, posodobljeni verziji okvirja.

Druga hipoteza, ki smo jo postavili, je, da bodo zaposleni najnižje ocenili svoja znanja in spretnosti na področju Ustvarjanje digitalnih vsebin. Pokazalo se je, da so anketirani zaposleni tudi v naši priredbi vprašalnika najnižje ocenili svoje kompetence na omenjenem področju. Hipotezo smo potrdili.

Zanimalo nas je tudi, ali so kakšne pomembne razlike v (samo)oceni digitalne kompetentnosti med zaposlenimi v Mestni knjižnici Ljubljana glede na starostno skupino, ki ji pripadajo. Domnevali smo, da bodo mlajši zaposleni v splošnem višje ocenili svoj nivo znanja in spretnosti na področjih digitalnih kompetenc, še posebej tam, kjer je zahtevano več tehničnega znanja. Hipotezo smo delno potrdili. Zaznali smo razliko pri (samo)ocenah določenih kompetenc glede na starost, pri čemer sta mlajši starostni skupini respondentov višje ocenili svojo raven

delovanja v primerjavi s starejšima skupinama. V splošnem je najvišje ocenjevala svojo raven delovanja starostna skupina 36–45 let in ne najmlajša starostna skupina respondentov. Pri tem bi si v prihodnje želeli zajeti tudi odgovore zaposlenih do 25 let in primerjati rezultate. Zanimivo bi bilo raziskati ozadje (samo)ocen kompetentnosti pri starostni skupini, ki je podala v splošnem najvišje ocene, in poiskati razloge za to. Morda je to vpliv izobrazbenega ozadja ali rednejšega obiskovanja izobraževanj na tem področju, zanimanj ipd.

Nazadnje smo želeli izvedeti, na katerem področju digitalnih kompetenc bi si anketirani zaposleni v Mestni knjižnici Ljubljana želeli dodatna znanja. Domnevali smo, da bodo respondenti zaznali večjo potrebo po izobraževanju na področjih, kjer bodo svojo raven delovanja ocenili najnižje. V odgovorih je največ anketiranih zaposlenih izrazilo potrebo po izobraževanju na področju Ustvarjanje digitalnih vsebin. Če primerjamo to z rezultati (samo)ocen ravni, ugotovimo, da je pri področju Ustvarjanja digitalnih vsebin visok odstotek zaposlenih ocenil svoje delovanje na osnovnem nivoju pri vseh navedenih kompetencah. To je v splošnem najvišji odstotek (samo)ocene osnovne ravni delovanja glede na vsa področja. Hipotezo smo potrdili. Nekoliko nižji, a zelo podoben odstotek anketiranih kot pri področju Ustvarjanje digitalnih vsebin, si želi dodatnih znanj s področja Reševanje problemov.

V nadaljevanju smo domnevali, da višje, kot bodo zaposleni ocenili svojo raven delovanja na določenem področju, manjša bo njihova želja po izobraževanju na tem področju. Rezultati so pokazali, da je najmanj anketiranih zaposlenih pri vprašanju, ki se nanaša na željo po dodatnih znanjih, označilo področje Varnost. Ker je bilo to področje po (samo)ocenah zaposlenih ovrednoteno z najvišjim odstotkom delovanja na višjih ravneh od osnovne, smo hipotezo potrdili.

Zanimivo je, da je skoraj polovica respondentov namenila svoj odgovor glede dodatnih znanj tudi področju Informacijska in podatkovna pismenost. To kaže na željo po izboljšanju znanja na tem področju, čeprav je visok odstotek oseb, vsaj pri prvih dveh kompetencah, svoje znanje ocenil na višjih ravneh od osnovne. Morda so dali zaposleni temu področju, ki zajema kompetence iskanja in vrednotenja informacij, njihovo organiziranje ter shranjevanje digitalnih vsebin, večjo pomembnost zaradi narave knjižničarskega dela. Ker jih po nadaljnjih vzrokih nismo spraševali, lahko le ugibamo.

Šesto hipotezo, ki predvideva, da bodo zaposleni željo po dodatnih znanjih na področju digitalnih kompetenc tudi izrazili, smo potrdili. Le ena oseba je podala odgovor, da nima potrebe po dodatnem izobraževanju na tem področju.

Na podlagi rezultatov lahko sklepamo, da zaposleni v Mestni knjižnici Ljubljana na določenih področjih ocenjujejo svoje digitalne kompetence kot bolj suverene, medtem ko bi na določenih področjih svoja znanja in spretnosti še dodatno razvili. Največjo vrzel pri znanju je bilo mogoče zaznati na področju Ustvarjanje digitalnih vsebin, ki je v našem vprašalniku obsegalo kompetence Ustvarjanje in urejanje digitalnih vsebin, Spreminjanje in vključevanje novih vsebin v obstoječe ter Avtorske pravice in licence na področju digitalnih vsebin.

Glede na rezultate raziskave zaključujemo, da bi bilo smiselno med zaposlenimi v Mestni knjižnici Ljubljana dodatno razviti digitalne kompetence na področju Ustvarjanje digitalnih vsebin, ki mu dodajamo še področje Reševanje problemov, konkretnije kompetenco Reševanje tehničnih težav.

Menimo, da nam je majhna raziskava dala, sicer okrnjen, vpogled v ravni znanj in spretnosti zaposlenih v Mestni knjižnici Ljubljana na področjih digitalnih kompetenc in s tem tudi uvid v potrebe zaposlenih v Mestni knjižnici Ljubljana po izobraževanju na tem področju. Uporabnost rezultatov raziskave predvidevamo pri načrtovanju in oblikovanju izobraževanj za zaposlene v splošni knjižnici Mestna knjižnica Ljubljana in kot usmeritev pri nadaljnjem razvoju njihovih digitalnih kompetenc. A zagotovo bo treba digitalne kompetence zaposlenih v Mestni knjižnici Ljubljana natančneje in nadaljnje raziskati.

7 NAVEDENI VIRI IN LITERATURA

Barbuti, N., Di Giorgio, S. in Valentini, A. (2019). The project *BIBLIO* – boosting digital skills and competencies for librarians in Europe: an innovative training model for creating digital librarian. *The International Information and Library Review*, 51(4), 300–304. <https://doi.org/10.1080/10572317.2019.1669935>

- Borbély, M. (2022). Public library digital competency mapping 2019: a survey on digital skills of library professionals with different qualifications. *Frontiers in Education*, 7. <https://doi.org/10.3389/educ.2022.909502>
- Borbély, M. in Némethi-Takács, M. (2023). Digital competence landscape in public libraries: examining the role of age and gender in the development of digital skills. *Performance Measurement and Metrics*, 24(3-4), 155–175. <https://doi.org/10.1108/PMM-03-2022-0012>
- DigComp 2.1: Okvir digitalnih kompetenc za državljane : osem ravni doseganja kompetenc in primeri rabe.* (2017). Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- DigComp 2.2: Okvir digitalnih kompetenc za državljane. Z novimi primeri rabe znanja, spretnosti in stališč.* (2023). Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Evropska komisija, Generalni direktorat za komunikacijska omrežja, vsebine in tehnologijo. (9. 3 2021) Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Digitalni kompas do leta 2030: evropska pot v digitalno desetletje. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/?uri=CELEX:52021DC0118>
- IFLA statement on digital literacy.* (2018). International Federation of Library Associations and Institutions. <https://repository.ifla.org/handle/20.500.14598/1283>
- IFLA/UNESCO Manifest o splošnih knjižnicah 2022.* (2023). Zveza bibliotekarskih društev Slovenije. <https://www.zbds-zveza.si/ifla-unesco-manifest-o-splosnih-knjiznicah-2022/>
- Javrh, P. (18. 2. 2019). Digitalna pismenost nasproti digitalni kompetenci. *EPALE - Spletna platforma za učenje odraslih v Evropi*. <https://epale.ec.europa.eu/sl/blog/digitalna-pismenost-nasproti-digitalni-kompetenci>
- Marinšek, P. (2023). *Izobraževalne potrebe slovenskih knjižničarjev: rezultati raziskave*. Knjižničarske novice. <https://knjiznicarske-novice.si/izobrazevalne-potrebe-slovenskih-knjiznicarjev-rezultati-raziskave/>
- Mestna knjižnica Ljubljana. (2022). *Strateški načrt Mestne knjižnice Ljubljana za obdobje 2022–2026*. https://www.mklj.si/wpcontent/uploads/2022/03/Strateski_nacrt_MKL_20222026.
- Ojaranta, A. in Litmanen-Peitsala, P. (2019). *Digital skills in finnish public libraries to engage in the national operating model for digital support for citizens*. International

- Federation of Library Associations and Institutions. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020100882348>
- Priporočilo Sveta z dne 22. maja 2018 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje. (4. junij 2018). *Uradni list Evropske unije C 189, letn. 61*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2018:189:FULL&from=FR>
- Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027*. (2022). Združenje splošnih knjižnic.
- Strateške usmeritve na področju IKT v splošnih knjižnicah za obdobje 2019–2028*. (2019). Narodna in univerzitetna knjižnica. <https://www.nuk.uni-lj.si/sites/default/files/dokumenti/2019/strateskeusmeritveIKT.pdf>
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice: (za obdobje 2018–2028)*. (2019). Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.
- Šinko, S. (2012). *Analiza ankete o ugotavljanju potreb po izobraževanju zaposlenih v MKL*. Mestna knjižnica Ljubljana. https://intranet.mklj.si/mdocs-posts/analiza-anketa-zaposleni_mkl_2012_sinko/
- Šinko, S. (2019). *Ugotavljanje potreb po izobraževanju zaposlenih v Mestni knjižnici Ljubljana: analiza ankete*. Mestna knjižnica Ljubljana. https://intranet.mklj.si/mdocs-posts/analiza_ankete_izobrazevanje_zaposlenih_mkl_2019/
- Šinko, S. (2021). Kompetence zaposlenih v knjižnici za delo z uporabniki. *Knjižnica*, 65(3-4), 49–95.
- Vilar, P. in Merčun, T. (2021). *Potrebne kompetence bibliotekarjev danes in v prihodnosti: povzetek ugotovitev raziskave* [Predstavitev PPT]. https://iris.nuk.uni-lj.si/media/legacy_files/Polona/Novosti/2021/Potrebne_kompetence_bibliotekarjev.pdf
- Zignani, T., Massara, F., Doncheva, A., Tarandova, S., Holma, B., in Pakalna, D. (2020). *Librarianship in Europe—mapping professional needs*. https://www.biblio-project.eu/wp-content/uploads/2020/05/BIBLIO_WP2_Mapping-Professional-Needs_Report.pdf

Priloga 1: Anketni vprašalnik Digitalne kompetence zaposlenih v splošni knjižnici: primer Mestne knjižnice Ljubljana

Pozdravljeni_e,

v okviru pisne naloge za bibliotekarski izpit raziskujem digitalne kompetence zaposlenih v splošni knjižnici na primeru Mestne knjižnice Ljubljana.

V ta namen vas vljudno vabim, da si vzamete nekaj časa in rešite anketo. Anketa je anonimna, rezultate bomo uporabili za namene pisne naloge.

S klikom na Naslednja stran pričnete z izpolnjevanjem ankete, ki vam bo vzela približno 15 minut.

Anketna vprašanja se nanašajo na pet področij digitalnih kompetenc (po Okvirju digitalnih kompetenc za državljane DigComp 2.2, 2023):

- Informacijska in podatkovna pismenost
- Komuniciranje in sodelovanje
- Ustvarjanje digitalnih vsebin
- Varnost
- Reševanje problemov

Prosim, da pri vsaki digitalni kompetenci označite raven (osnovna, srednja, visoka ali najvišja), za katero ocenjujete, da jo dosegate oz. v sklopu nje delujete pri srečevanju z digitalno tehnologijo in digitalnimi vsebinami.

Ob digitalnih kompetencah je navedenih nekaj primerov znanja in spretnosti s primeri (vzeto in prilagojeno po okvirju DigComp 2.2) za lažje razumevanje, kaj določena kompetenca lahko obsega.

OPOMBA: Postavitev anketnega vprašalnika je prilagojena reševanju preko računalnika. Pri reševanju preko mobilnega telefona ali tablice lahko pride do postavitvenih odstopanj. Hvala za razumevanje.

Q1 - 1. Področje digitalnih kompetenc: Informacijska in podatkovna pismenost

Prosim, da pri vsaki kompetenci (3) označite raven (osnovna, srednja, visoka ali najvišja) za katero ocenjujete, da jo dosegate in v sklopu nje delujete.

Osnovna	Srednja	Visoka	Najvišja
raven	raven	raven	raven
Delujem na osnovni ravni in/ali ob pomoči.	Delujem samostojno, rešujem enostavne probleme.	Delujem samostojno in lahko usmerjam druge.	Rešujem kompleksne probleme in predlagam nove zamisli.

1.1 Brskanje, iskanje, filtriranje podatkov in informacij v digitalnem okolju npr. splet, COBISS/OPAC

- Znam poiskati informacije z izvedbo preprostega iskanja v digitalnem okolju.
- Znam izbirati med relevantnimi viri glede na informacijsko potrebo.
- Izboljšati znam rezultate iskanja z uporabo naprednih funkcij (jezik, datum ...).
- Zavedam se, da na rezultate spletnega iskanja vplivajo algoritmi, iskalni izrazi ...

☐	☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------

1.2 Vrednotenje podatkov, informacij, digitalnih vsebin in njihovih virov

- Prepoznam verodostojne vire podatkov in informacij.
- Zavedam se obstoja zavajajočih ali napačnih virov podatkov in informacij.

- Znam poiskati avtorja informacij, preveriti in kritično ovrednotiti zanesljivost vsebine.
- Lahko razlikujem oglasne vsebine od neplačanih. ○ ○ ○ ○

1.3 Organiziranje in shranjevanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin za uporabo in obdelavo

- Vem, da morajo biti npr. besedila in slike primerno digitalizirani za nadaljnjo obdelavo.
- Podatke znam preprosto statistično obdelati v razpredelnici za izdelavo vizualnih prikazov, npr. grafov.
- Uporabljam znam podatkovne baze in podatkovno rudarjenje.
- Poznam razliko in uporabljam raznovrstne možnosti za shranjevanje podatkov (naprave, oblak). ○ ○ ○ ○

Q2 - 2. Področje digitalnih kompetenc: Komuniciranje in sodelovanje

Prosim, da pri vsaki kompetenci (5) označite raven (osnovna, srednja, visoka ali najvišja) za katero ocenjujete, da jo dosegate in v sklopu nje delujete.

Osnovna	Srednja	Visoka	Najvišja
raven	raven	raven	raven
Delujem na osnovni ravni in/ali ob pomoči.	Delujem samostojno, rešujem enostavne probleme.	Delujem samostojno in lahko usmerjam druge.	Rešujem kompleksne probleme in predlagam nove zamisli.

2.1 Komunikacija z uporabo digitalnih tehnologij

- Znam uporabljati različne funkcije npr. za videokonference (moderiranje, snemanje).
- Izbiram primerna komunikacijska orodja za različne priložnosti npr. pošiljanje vabil ob organizaciji dogodka (e-pošta, družbeno omrežje ...).
- Prepoznam znake komunikacije z UI, npr. robotom asistentom. ○ ○ ○ ○

2.2 Deljenje vsebin z uporabo digitalne tehnologije

- Prepoznam preproste digitalne tehnologije za deljenje vsebin.
- Znam deliti digitalne vsebine med različnimi napravami (multifunkcijska naprava, pametni telefon ...).
- Lahko prispevam na spletnih platformah npr. na Wikipediji.
- Znam navajati avtorstvo in izvor informacije.
- Uporabljam Dropbox, Google Drive in druga orodja za deljenje vsebine s sodelavci/kami. ○ ○ ○ ○

2.3 Uporaba digitalnih orodij in tehnologij pri sodelovanju

- Zavedam se prednosti uporabe digitalnih tehnologij na daljavo (npr. prihranek pri času).

- Znam izbrati preprosta digitalna orodja za sodelovanje v timu.
- Uporabljam digitalna orodja za načrtovanje in delitev nalog med sodelavci/kami (npr. digitalni koledar).
- Pri uporabi digitalnih orodij, ☐ ☐ ☐ ☐
npr. Canva, za soustvarjanje letaka s sodelavci/kami znam reševati težave (npr. če se vsebina noče shraniti).

2.4 Spletni bonton

- Izbiram načine komuniciranja prilagojene različnim uporabniškim skupinam.
- Lahko razpravljam o spletnih vedenjskih pravilih na strokovni ravni.
- Zavedam se pomena uporabe neverbalnih sporočil na spletu (npr. smeškov).
- Lahko najdem rešitve ☐ ☐ ☐ ☐
za kompleksne probleme, povezane s spletnim bontonom in kulturno, z generacijsko raznolikostjo.

2.5 Upravljanje digitalnih identitete, varovanje ugleda

- Poznam preproste načine varovanja ugleda na spletu.
- Znam upravljati z digitalnimi profili, spreminjati uporabniške nastavitve (npr. zavrniti sledenje).
- Vem, da je mogoče preveriti digitalni odtis v spletnem okolju.
- Lahko predlagam načine, ☐ ☐ ☐ ☐

ki varujejo digitalni ugled
npr. organizacije s preprečitvijo prejemanja
neželenih e-sporočil.

Q3 - 3. Področje digitalnih kompetenc: Ustvarjanje digitalnih vsebin

Prosim, da pri vsaki kompetenci (3) označite raven (osnovna, srednja, visoka ali najvišja) za katero ocenjujete, da jo dosegate in v sklopu nje delujete.

Osnovna raven	Srednja raven	Visoka raven	Najvišja raven
Delujem na osnovni ravni in/ali ob pomoči.	Delujem samostojno, rešujem enostavne probleme.	Delujem samostojno, in lahko usmerjam druge.	Rešujem kompleksne probleme in predlagam nove zamisli..

3.1 Ustvarjanje in urejanje digitalnih vsebin

- Vem, da obstaja veliko različnih vrst digitalnih vsebin (zvok, slike, video, ...).
- Znam izbrati ustrezen format glede na njen namen (npr. primerne za tiskanje ali urejanje).
- Znam dodati tekst posnetkom.
- Znam uporabljati orodja za dodajanje nadomestnih besedil, npr. slikam (vpis v HTML kodo ali preko uporabniškega vmesnika npr. v WordPressu).

☐☐☐☐

3.2 Spreminjanje in vključevanje novih vsebin v obstoječe

- Znam npr. s sliko dopolniti obstoječ videoposnetek, da ustvarim nov prikaz.

- Vem, da je mogoče povezati strojno in programsko opremo za razvoj robotov (Lego Mindstorms ...).

3.3 Avtorske pravice in licence na področju digitalnih vsebin

- Vem, da so digitalne vsebine lahko zaščitene.
- Poznam različne licenčne zaščite (npr. CreativeCommons) in jih znam uporabiti pri navajanju avtorstva.
- Znam preveriti, kdaj se uporaba avtorsko zaščitene vsebine umešča med izjeme.

Q4 - 4. Področje digitalnih kompetenc: Varnost

Prosim, da pri vsaki kompetenci (3) označite raven (osnovna, srednja, visoka ali najvišja) za katero ocenjujete, da jo dosegate in v sklopu nje delujete.

Osnovna raven	Srednja	Visoka	Najvišja
Delujem na osnovni ravni in/ali ob pomoči.	Delujem samostojno, rešujem enostavne probleme.	Delujem samostojno, in lahko usmerjam druge.	Rešujem kompleksne probleme in predlagam nove zamisli..

4.1 Varovanje naprav in digitalnih vsebin ter razumevanje tveganj v digitalnem okolju

- Vem, da je uporaba močnih gesel namenjena

omejevanju negativnih
posledic ogroženosti
uporabniškega računa.

- Prepoznam tveganja
prejemanja neželenih
e-sporočil.
- Znam ukrepati v izogib
tveganju, s tem, da npr.
nadzorujem nastavitve
zasebnosti.

○ ○ ○ ○

4.2 Vpliv digitalnih tehnologij na zdravje in socialno vključenost

- Zavedam se
pomembnosti
uravnotežene uporabe
digitalnih tehnologij.
- V osnovi poznam znake
digitalne zasvojenosti.
- Zavedam se, da lahko digitalna
orodja ranljivim skupinam
(osebe s posebnimi potrebami,
starejši ...) ustvarjajo priložnosti
za udejstvovanje v okolju.

○ ○ ○ ○

4.3 Varovanje okolja

- Prepoznam vplive
digitalnih tehnologij na
okolje.
- Zavedam se okoljskega
vpliva proizvodnje
digitalnih naprav.

- Poznam koncept zelenega ravnanja z digitalnimi napravami.
- Vem, kako uporabiti strategije za varstvo okolja - izklop naprav ob neuporabi, manj tiskanja, ... ○ ○ ○ ○

Q5 - 5. Področje digitalnih kompetenc: Reševanje problemov

Prosim, da pri vsaki kompetenci (2) označite raven (osnovna, srednja, visoka ali najvišja) za katero ocenjujete, da jo dosegate in v sklopu nje delujete.

Osnovna	Srednja	Visoka	Najvišja
raven	raven	raven	raven
Delujem na osnovni ravni in/ali ob pomoči.	Delujem samostojno, rešujem enostavne probleme.	Delujem samostojno, in lahko usmerjam druge.	Rešujem kompleksne probleme in predlagam nove zamisli..

5.1 Reševanje tehničnih težav

- Poznam glavne funkcije digitalnih naprav, ki jih pogosto uporabljam.
- Znam preveriti vzroke tehničnih težav med povezanimi napravami IoT (angl. Internet of things) in storitvami.
- Poznam nekatere razloge, zakaj se npr. naprava ne uspe povezati v internet.
- Na sestanku preko npr. Zooma lahko rešim tehnično težavo s kamero ali z mikrofonom. ○ ○ ○ ○

5.2 Prepoznavanje možnosti za izboljšanje lastnih digitalnih

kompetenc in digitalnih

kompetenc drugih

- Zavedam se, da biti digitalno kompetenten pomeni kritično in odgovorno uporabo digitalnih tehnologij.
- Vem, da lahko učenje s pomočjo digitalnih orodij (spletni videoposnetki, seminarji, tečaji ...) nudi možnosti za razvoj digitalnih spretnosti in izboljšavo poklicnih priložnosti.
- Lahko ocenim svojo raven ☐ ☐ ☐ ☐ in raven digitalnih kompetenc drugih in nudim predloge za razvoj kompetenc.

Q6 - Na katerem od omenjenih področij digitalnih kompetenc bi si želeli pridobiti dodatna znanja? Prosim, označite.

Možnih je več odgovorov.

- ☐ 1. Informacijska in podatkovna pismenost.
- ☐ 2. Komuniciranje in sodelovanje.
- ☐ 3. Ustvarjanje digitalnih vsebin.
- ☐ 4. Varnost.
- ☐ 5. Reševanje problemov.
- ☐ Nimam potrebe po dodatnem izobraževanju na področju digitalnih kompetenc.
- ☐ Drugo:

Q7 - Prosim, označite svojo starost.

- ☐ Do 25 let.
- ☐ 26–35 let.
- ☐ 36–45 let.
- ☐ 46–55 let.
- ☐ Nad 56 let.

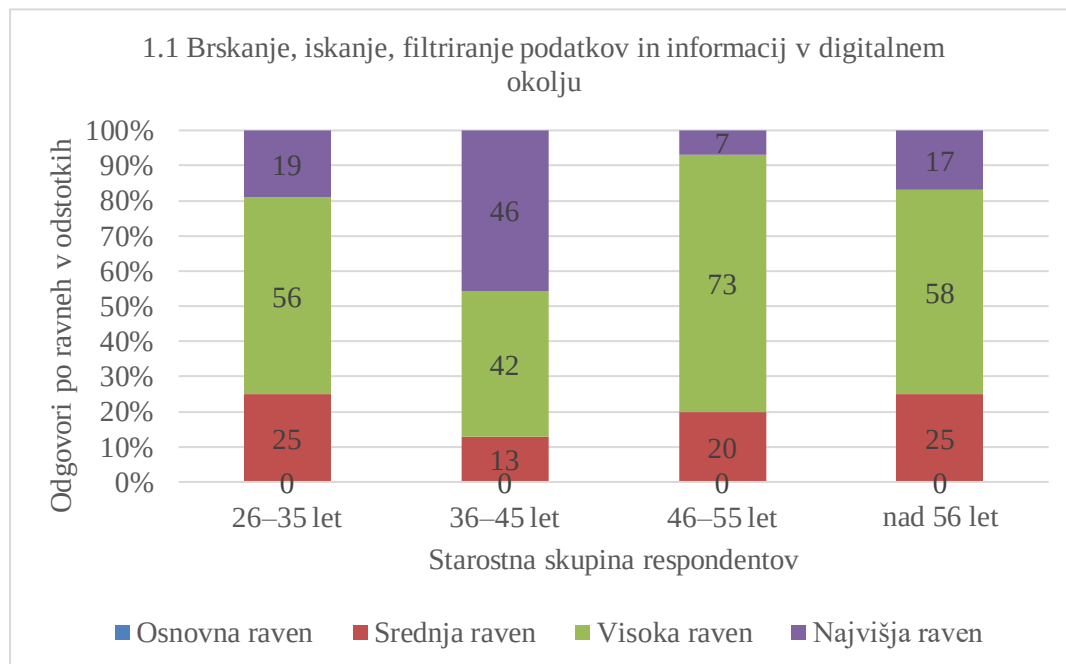
Q8 - Spol

- ☐ Ženska.
- ☐ Moški.
- ☐ Ne želim odgovoriti./Ne želim opredeliti.
- ☐ Drugo:

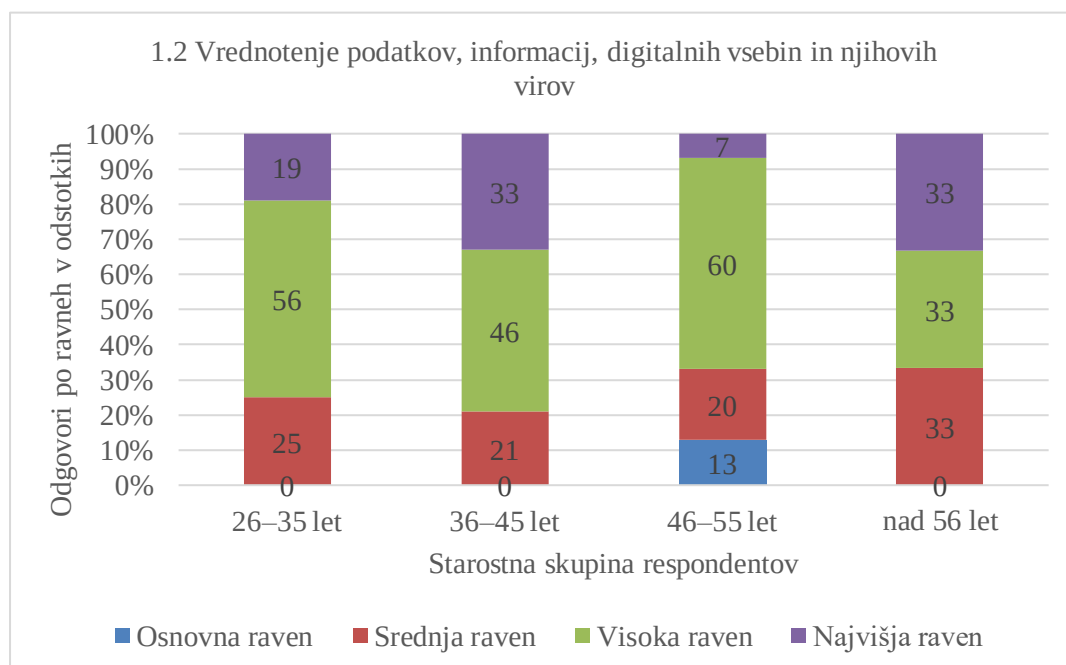
Q9 - Katero delovno mesto zasedate? Prosim, označite.

- ☐ Knjižničar.
- ☐ Višji knjižničar.
- ☐ Bibliotekar pomočnik (1. bolonjska stopnja).
- ☐ Bibliotekar (2. bolonjska stopnja in VII. stopnja, prejšnja).
- ☐ Bibliotekar z magisterijem/doktoratom (VIII. stopnja ali več).
- ☐ Samostojni strokovni sodelavec (VII. stopnja ali več).
- ☐ Drugo:

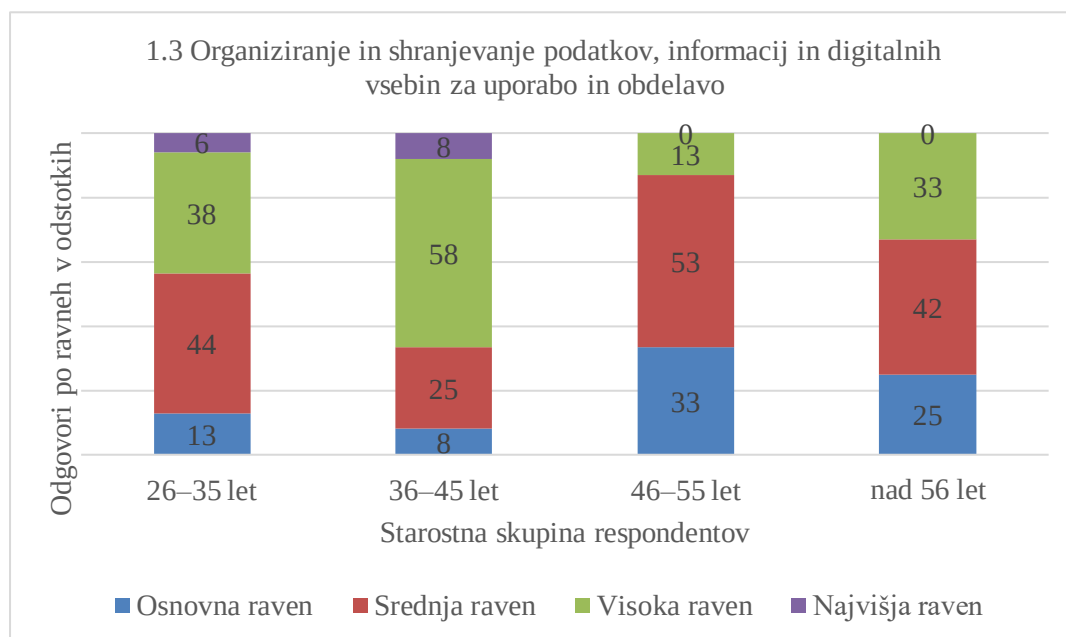
Priloga 2: Prikaz odgovorov respondentov po kompetencah glede na starostno skupino

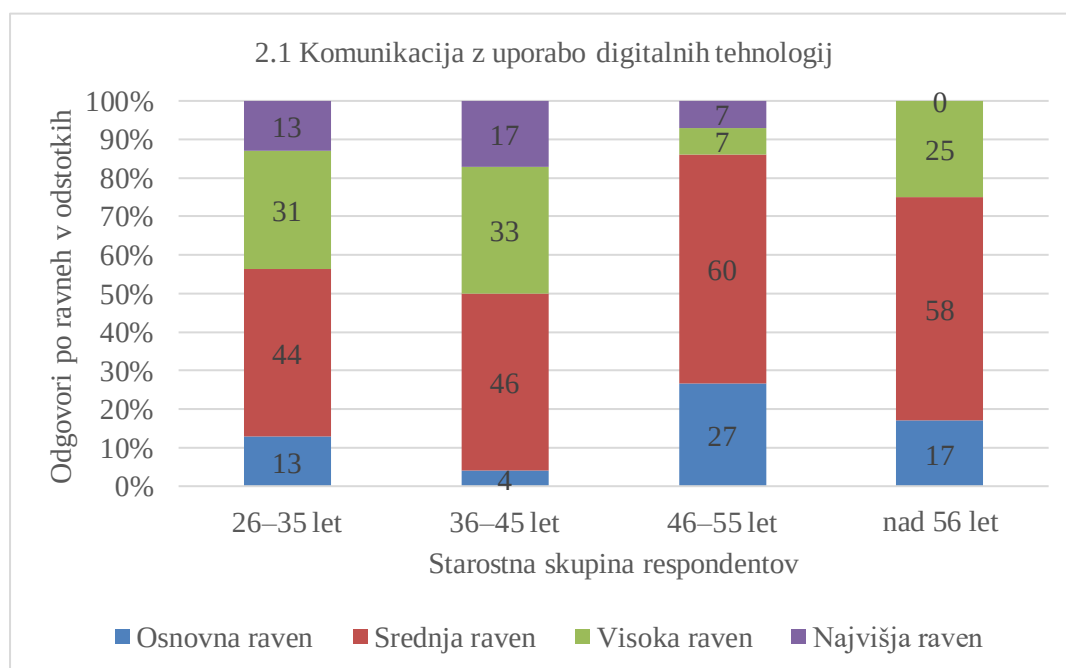
Slika 10: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Brskanje, iskanje, filtriranje podatkov in informacij v digitalnem okolju

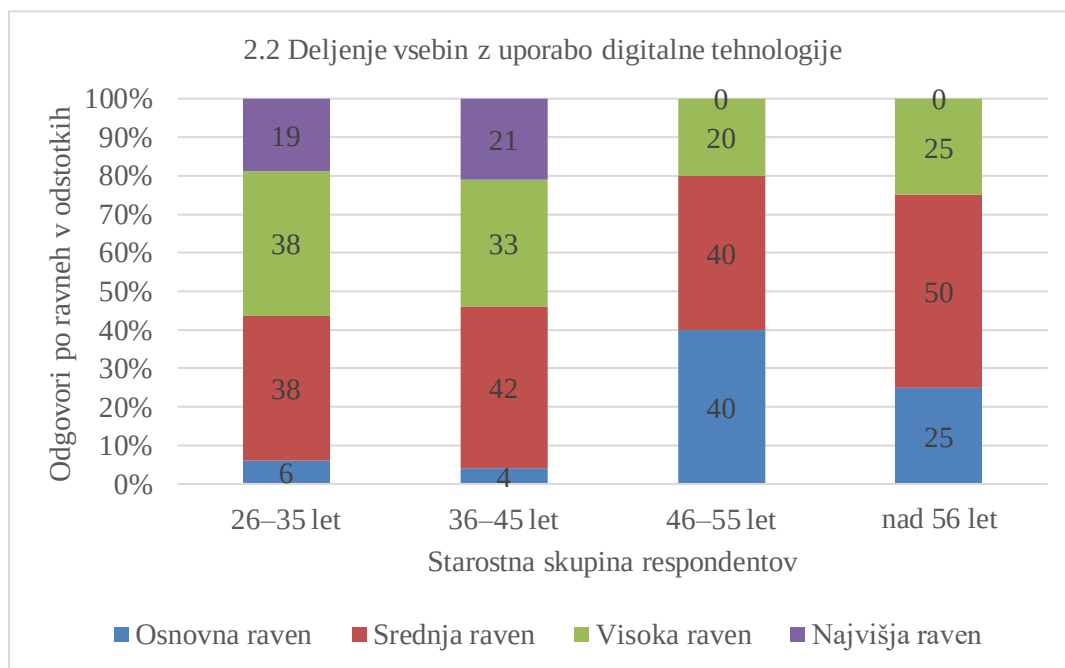
Slika 11: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Vrednotenje podatkov, informacij, digitalnih vsebin in njihovih virov

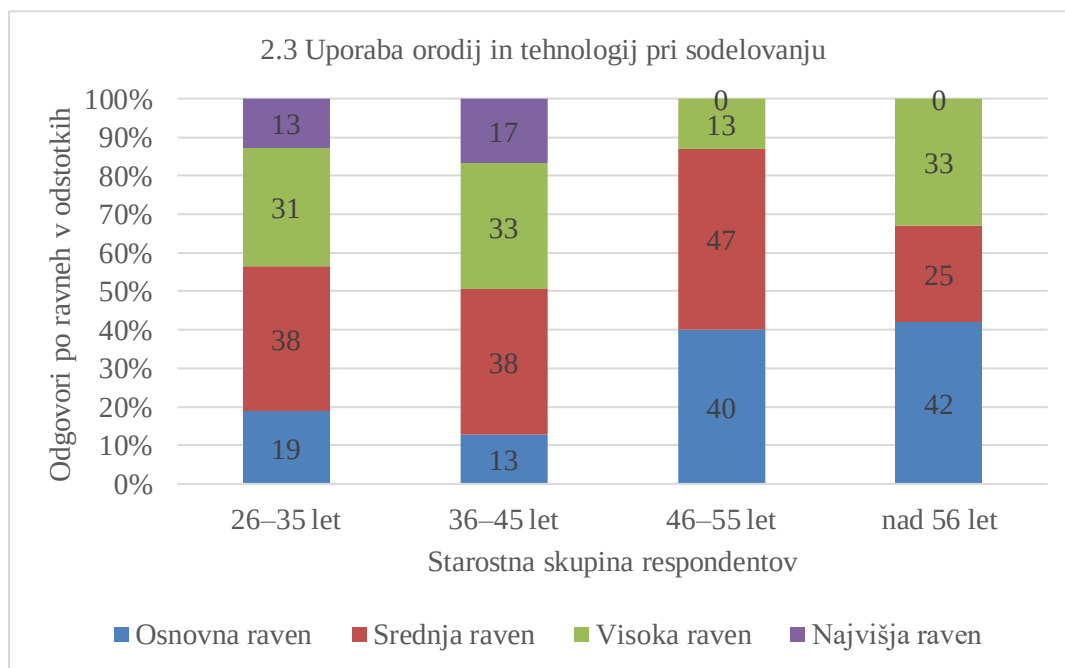
Slika 12: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Organiziranje in shranjevanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin za uporabo in obdelavo

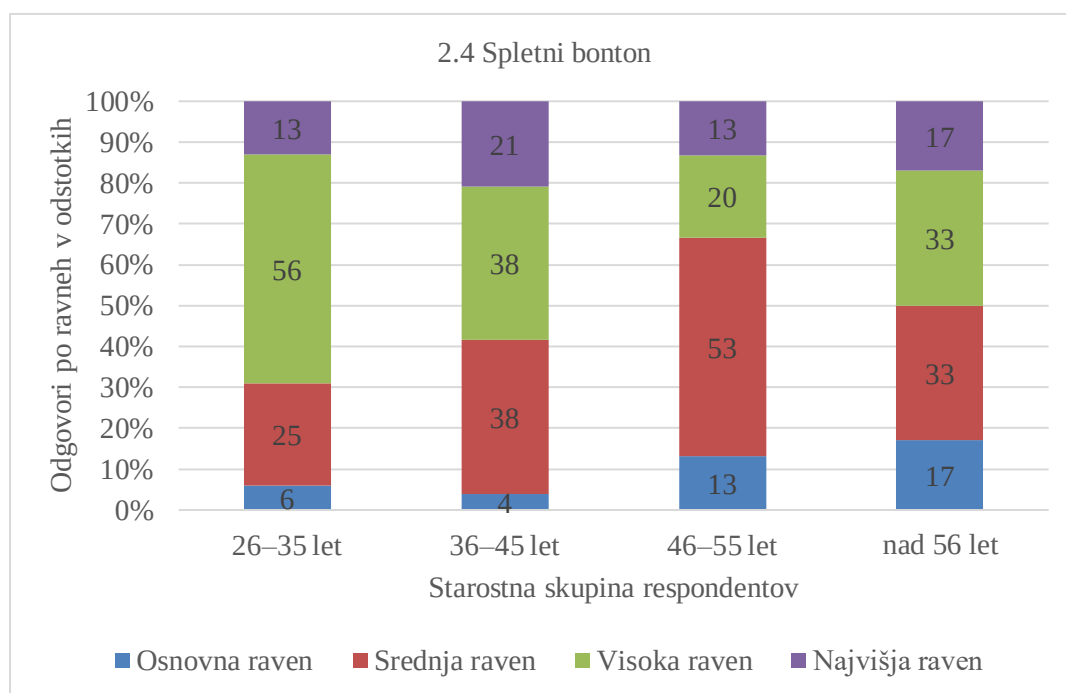
Slika 13: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Komunikacija z uporabo digitalnih tehnologij

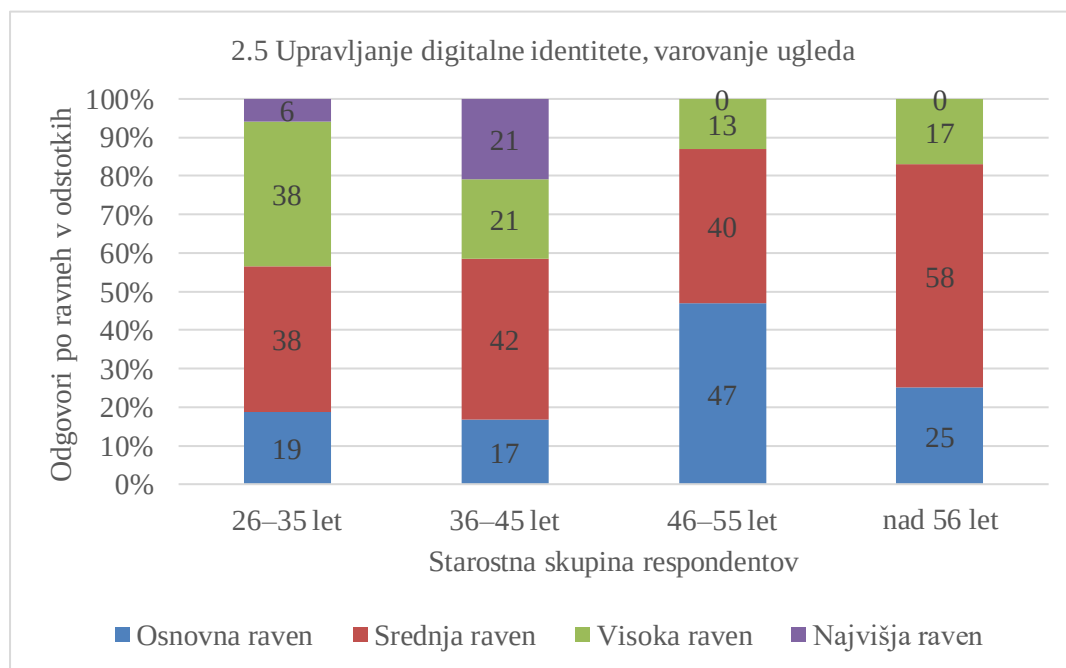
Slika 14: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Deljenje vsebin z uporabo digitalne tehnologije

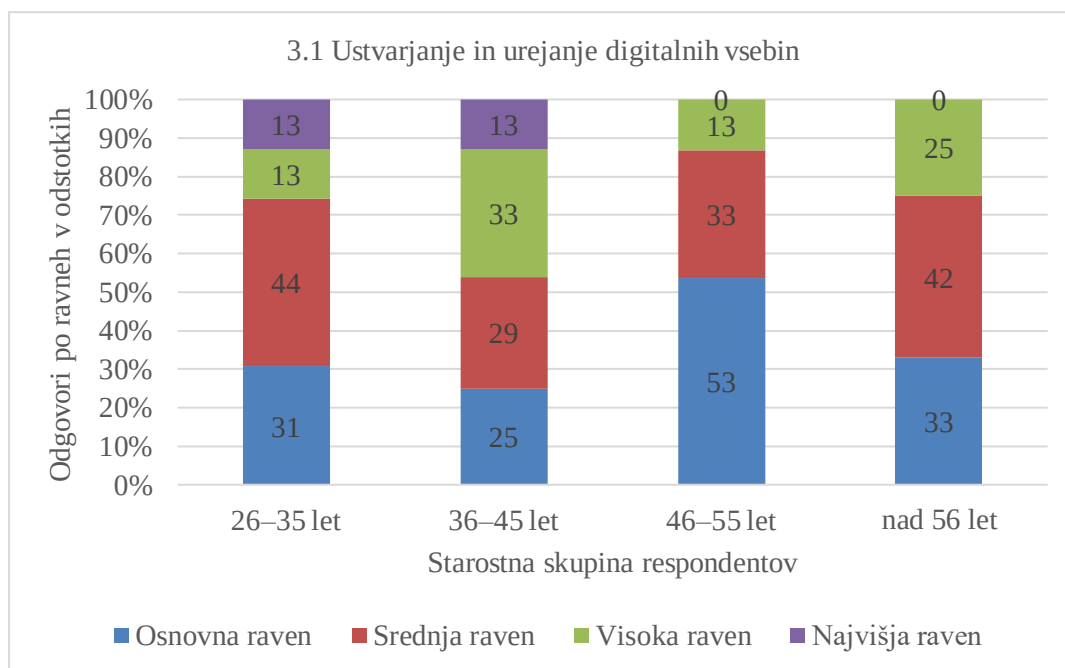
Slika 15: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Uporaba orodij in tehnologij pri sodelovanju

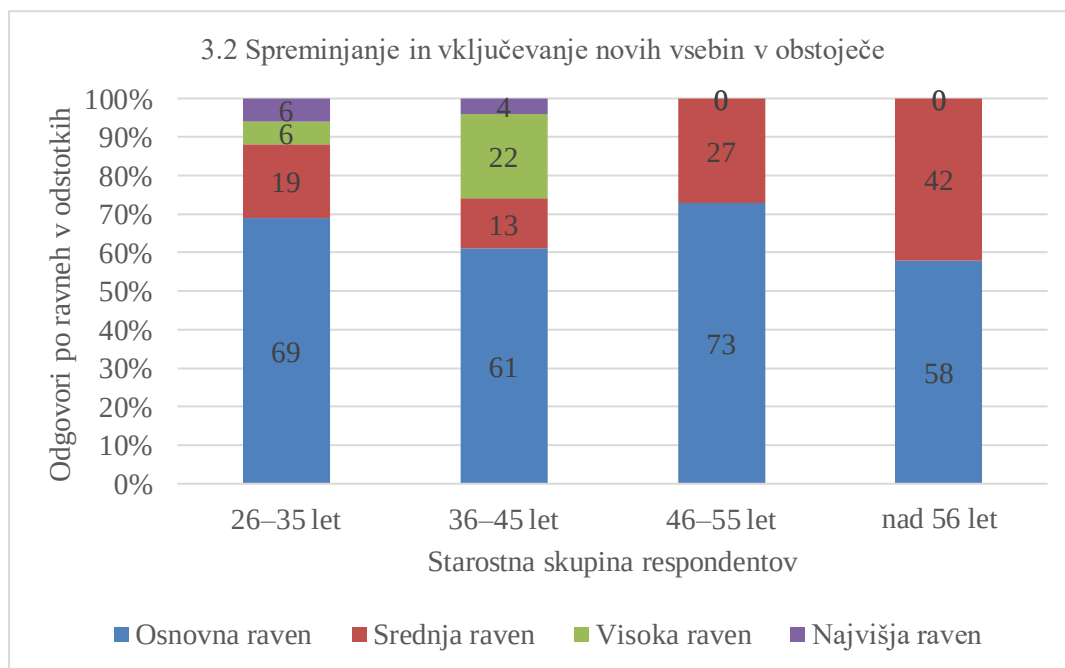
Slika 16: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Spletni bonton

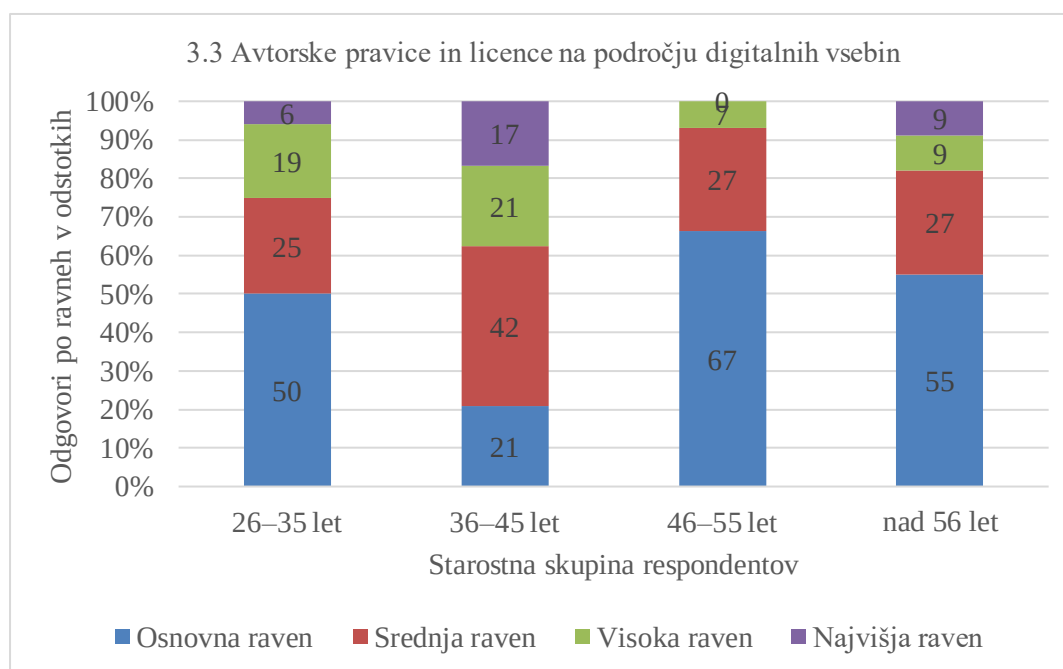
Slika 17: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Upravljanje digitalne identitete, varovanje ugleda

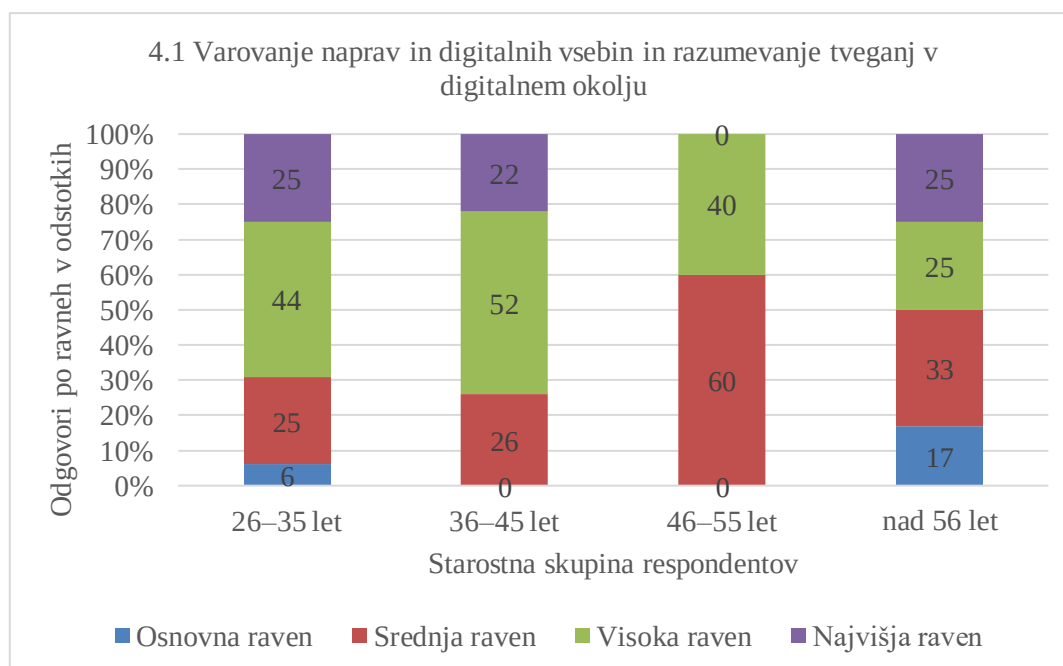
Slika 18: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Ustvarjanje in urejanje digitalnih vsebin

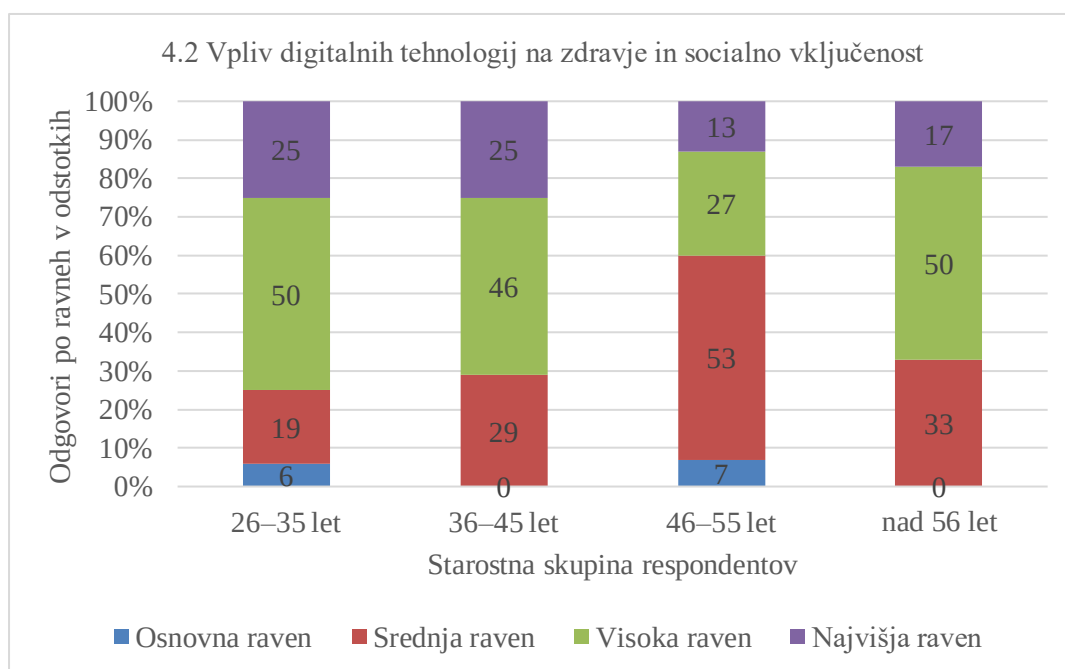
Slika 19: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Spreminjanje in vključevanje novih vsebin v obstoječe

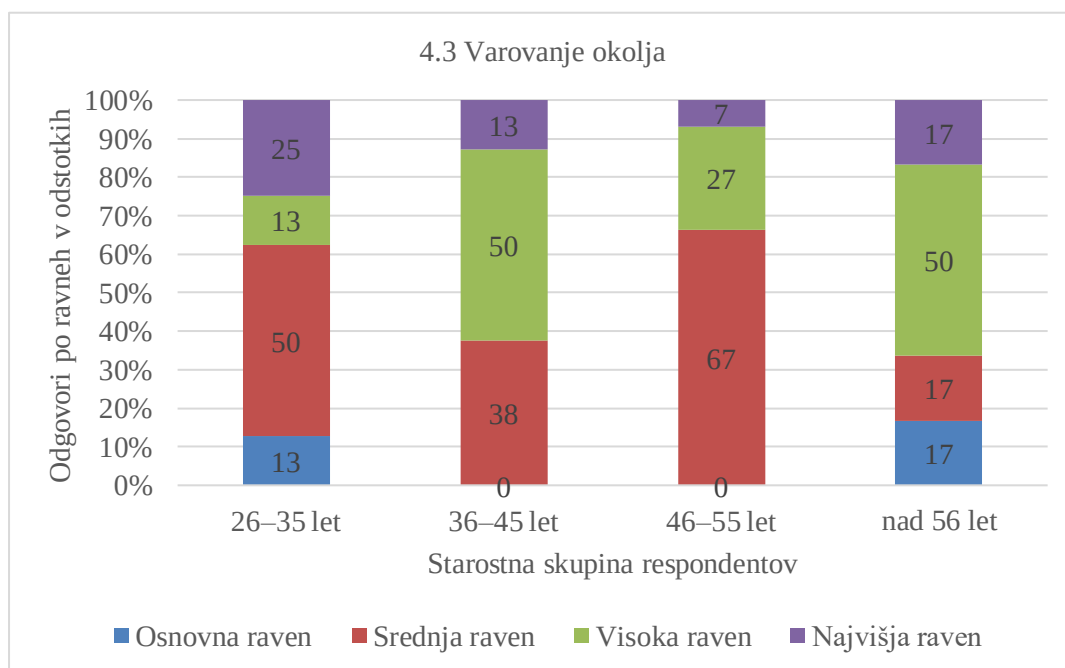
Slika 20: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Avtorske pravice in licence na področju digitalnih vsebin

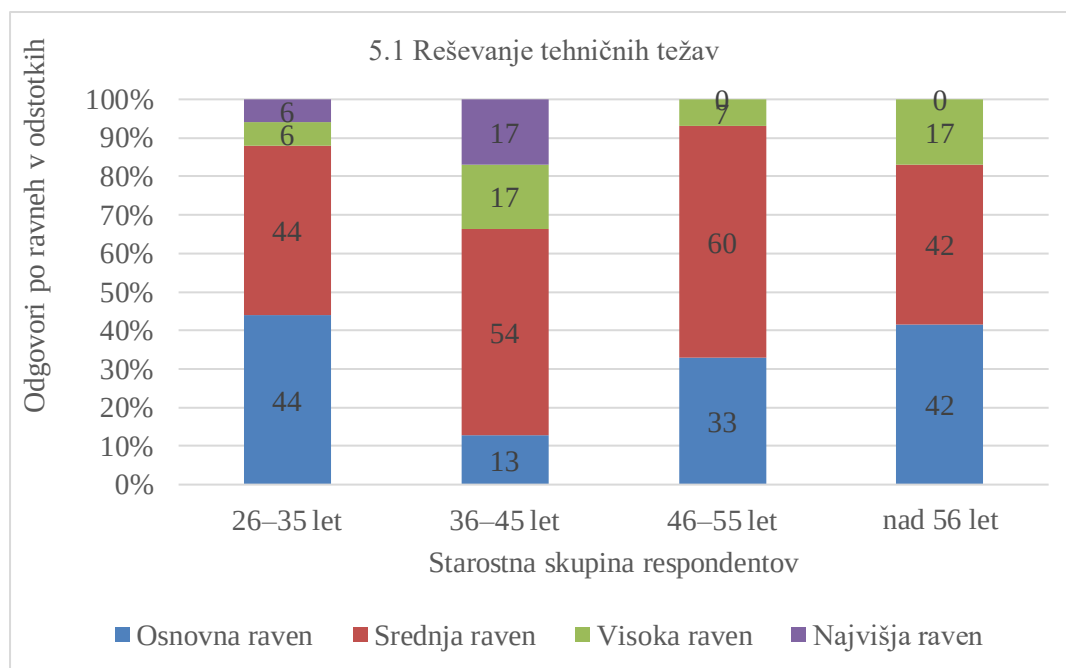
Slika 21: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Varovanje naprav in digitalnih vsebin in razumevanje tveganj v digitalnem okolju

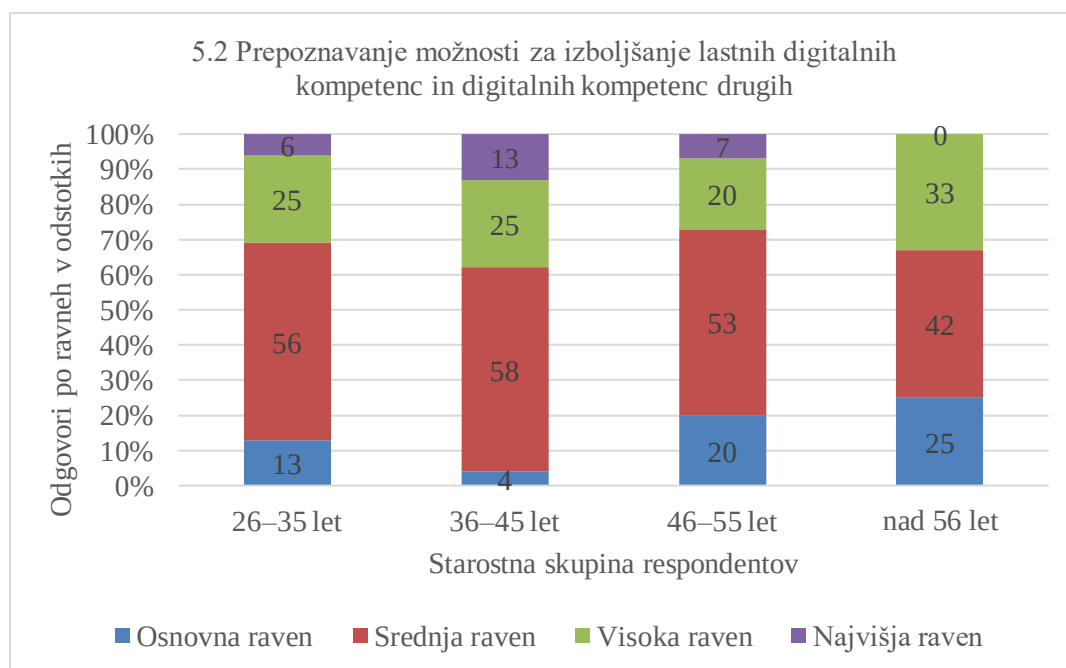
Slika 22: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Vpliv digitalnih tehnologij na zdravje in socialno vključenost

Slika 23: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Varovanje okolja

Slika 24: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Reševanje tehničnih težav

Slika 25: Prikaz odgovorov respondentov glede na starostno skupino pri kompetenci Prepoznavanje možnosti za izboljšanje lastnih digitalnih kompetenc in digitalnih kompetenc drugih